

สภาพทั่วไปของจังหวัดนนทบุรี

สภาพทั่วไปของจังหวัดนนทบุรี

1. ภายภาพ

1:1 ที่ตั้ง จังหวัดนนทบุรีตั้งอยู่ทางทิศเหนือของภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งประกอบด้วยกรุงเทพมหานคร นนทบุรี สมุทรปราการ นครปฐม สมุทรสาคร และปทุมธานี โดยเป็นจังหวัดที่มีชุมชนศูนย์กลางของจังหวัดอยู่ใกล้เคียงกับศูนย์กลางชุมชนของกรุงเทพมหานครมากกว่าจังหวัดอื่น ๆ

จังหวัดนนทบุรีมีเนื้อที่รวมทั้งสิ้นประมาณ 622.303 ตารางกิโลเมตร (388,939 ไร่) นับเป็นจังหวัดที่มีขนาดเล็กที่สุดในภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยมีเนื้อที่เท่ากับ 8.15 ของเนื้อที่ภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (ข้อมูลการคาดจังหวัดนนทบุรี ประจำปี 2536 : 3) ที่ตั้งของจังหวัดอยู่บริเวณที่ราบลุ่มภาคกลางประมาณเส้นรุ้งที่ 13 องศา 47 ลิปดาเหนือ ถึงเส้นรุ้งที่ 14 องศา 04 ลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 องศา 34 ลิปดา ถึง 100 องศา 15 ลิปดาตะวันออก โดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านและแบ่งพื้นที่ของจังหวัดออกเป็น 2 ส่วน มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ ดังนี้

ศรีอยุธยา	ทิศเหนือ	ติดต่อกับเขต	จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดพระนคร
	ทิศตะวันออก	ติดต่อกับเขต	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
	ทิศใต้	ติดต่อกับเขต	จังหวัดกรุงเทพมหานครตั้งแต่เขตคูคต
เขตบางเขนไปจนจรดจังหวัดปทุมธานี	ทิศตะวันตก	ติดต่อกับเขต	จังหวัดนครปฐม

**แนวทางการพัฒนาการใช้ที่ดิน
ในพื้นที่อำเภอบางบัวทอง
จังหวัดนนทบุรี**

แสดง : **ใช้สีแสดงการใช้ที่ดิน**
จุดแสดงตำแหน่งโรงเรียน

สัญลักษณ์ :

- เขตตำบล
- เขตอำเภอ

พื้นที่ศึกษา

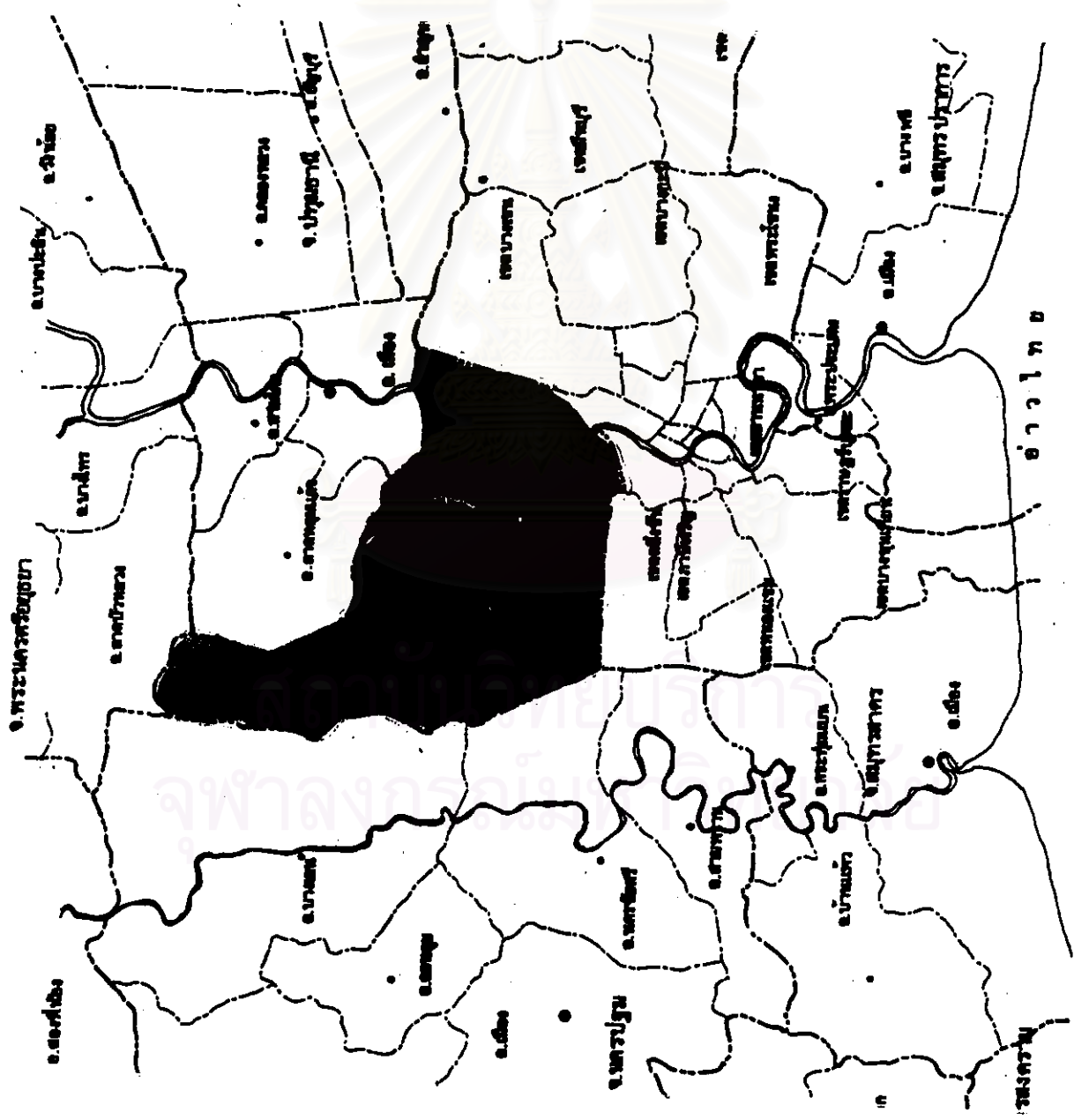
ที่มา : **สำนักงานสถิติ**

มาตราส่วน 1 : 25,000

แผนที่ 3.1

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2 เขตการปกครอง (ปี พ.ศ. 2537)

1.2.1 การปกครองส่วนภูมิภาค จังหวัดนนทบุรีแบ่งการปกครองส่วนภูมิภาคออกเป็น 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง บางกรวย บางบัวทอง บางใหญ่ ปากเกร็ด และไทรน้อย ประกอบด้วย 52 ตำบล และ 420 หมู่บ้าน

ตารางที่ 3.1 แสดงเนื้อที่ของอำเภอ จำนวนหมู่บ้าน จำนวนตำบล และจำนวนบ้าน

อำเภอ	เนื้อที่ (ตร.กม.)	หมู่บ้าน	ตำบล	จำนวนบ้าน
เมืองนนทบุรี	77.018	77	10	69,572
บางกรวย	57.408	60	9	18,587
บางบัวทอง	96.398	65	6	9,478
บางใหญ่	116.459	73	8	22,833
ปากเกร็ด	89.023	85	12	38,992
ไทรน้อย	186.017	60	7	5,767
รวม	622.303	420	52	165,229

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดนนทบุรี (แผนลงทุนจังหวัดนนทบุรี)

1.2.2 การปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 3 รูปแบบ

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี

2. เทศบาล 3 แห่ง คือ เทศบาลนครนนทบุรี เทศบาลเมืองบางบัวทอง และเทศบาลตำบลปากเกร็ด

3. สุขาภิบาล 6 แห่ง คือ

สุขาภิบาลบางศรีเมือง	อำเภอเมืองนนทบุรี
สุขาภิบาลบางกรวย	อำเภอบางกรวย
สุขาภิบาลวัดชตอ	อำเภอบางกรวย
สุขาภิบาลบางม่วง	อำเภอบางใหญ่
สุขาภิบาลราษฎร์น้อย	อำเภอไทรน้อย
สุขาภิบาลบางใหญ่	อำเภอบางใหญ่

ที่มา : นำเนียบโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดนนทบุรี มี.ค. 2537 : 227

1.3 ภูมิประเทศ

จังหวัดนนทบุรีโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มฝั่งแม่น้ำ เหมาะแก่การกสิกรรม เช่น ทำนา สวนผลไม้ และสวนผัก ทรัพยากรที่สำคัญของจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ดินและแหล่งน้ำธรรมชาติ เพราะเป็นดินในที่ราบลุ่มที่มีความอุดมสมบูรณ์ และดินบางแห่งยังใช้ทำเครื่องปั้นดินเผาได้อีกด้วย สำหรับแหล่งน้ำธรรมชาติได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยาและคลองต่าง ๆ ซึ่งมีน้ำตลอดปี เอื้ออำนวยต่อการกสิกรรมเป็นอย่างมาก เช่น สามารถทำนาได้ปีละ 2-3 ครั้ง เนื่องจาก จังหวัดนนทบุรีตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา โดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาแบ่งพื้นที่ของจังหวัดออกเป็นสองด้าน คือ ฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก พื้นที่ส่วนใหญ่จึงเป็นที่ราบลุ่ม มีคู คลองทั้งธรรมชาติ ขุดขึ้นใหม่เป็นจำนวนมาก ซึ่งมีทั้งสิ้นและชาวเขมรเชื่อมโยงติดต่อกันเปรียบประดุจใยแมงมุม ซึ่งใช้เป็นที่สัญจรไปมาติดต่อกันระหว่างหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ย่านชุมชนหนาแน่น จะเห็นความฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา และตามริมคลองสายต่าง ๆ โดยทั่วไปพื้นที่ส่วนที่ห่างจากแม่น้ำและลำคลองก็จะเป็นสวนและไร่นา ซึ่งมักจะมีน้ำท่วมเสมอ แต่ในปัจจุบันพื้นที่ของจังหวัดในบางอำเภอซึ่งเคยเป็นสวนผลไม้ต่าง ๆ และมีเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานครก็ค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงเป็นที่อยู่อาศัยของประชาชนที่ได้อพยพมาจากทุกภาคของประเทศ พื้นที่บางส่วนของอำเภอยังเป็นที่ยอมรับ การขยายตัวในด้านอุตสาหกรรมโดยเฉพาะพื้นที่บางส่วนของอำเภอเมือง อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางกรวย อำเภอบางใหญ่ มีการจัดสรรที่ดินและก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมขึ้นอย่างหนาแน่น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าพื้นที่ฝั่งตะวันออกซึ่งเป็นพื้นที่ติดต่อกับกรุงเทพมหานครเป็นส่วนหนึ่งของกรุงเทพมหานครด้วย

ตารางที่ 3.2 แสดงขนาดพื้นที่ของอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดนนทบุรี

ลำดับที่	อำเภอ	ตารางกิโลเมตร	พื้นที่ (ไร่)	พื้นที่การเกษตร
1	เมืองนนทบุรี	77.018	48,136	20,050
2	บางกรวย	54.408	35,880	27,607
3	ปากเกร็ด	89.023	55,639	18,242
4	บางใหญ่	96.398	60,249	40,169
5	บางบัวทอง	116.439	72,774	44,988
6	ไทรน้อย	186.010	116,261	92,634

แนวทางการพัฒนาการไรที่ดิน ในพื้นที่อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

แสดง : **เขตชลประทานของกรุงเทพมหานคร**
และจังหวัดนนทบุรี

สัญลักษณ์ :

พื้นที่ศึกษา

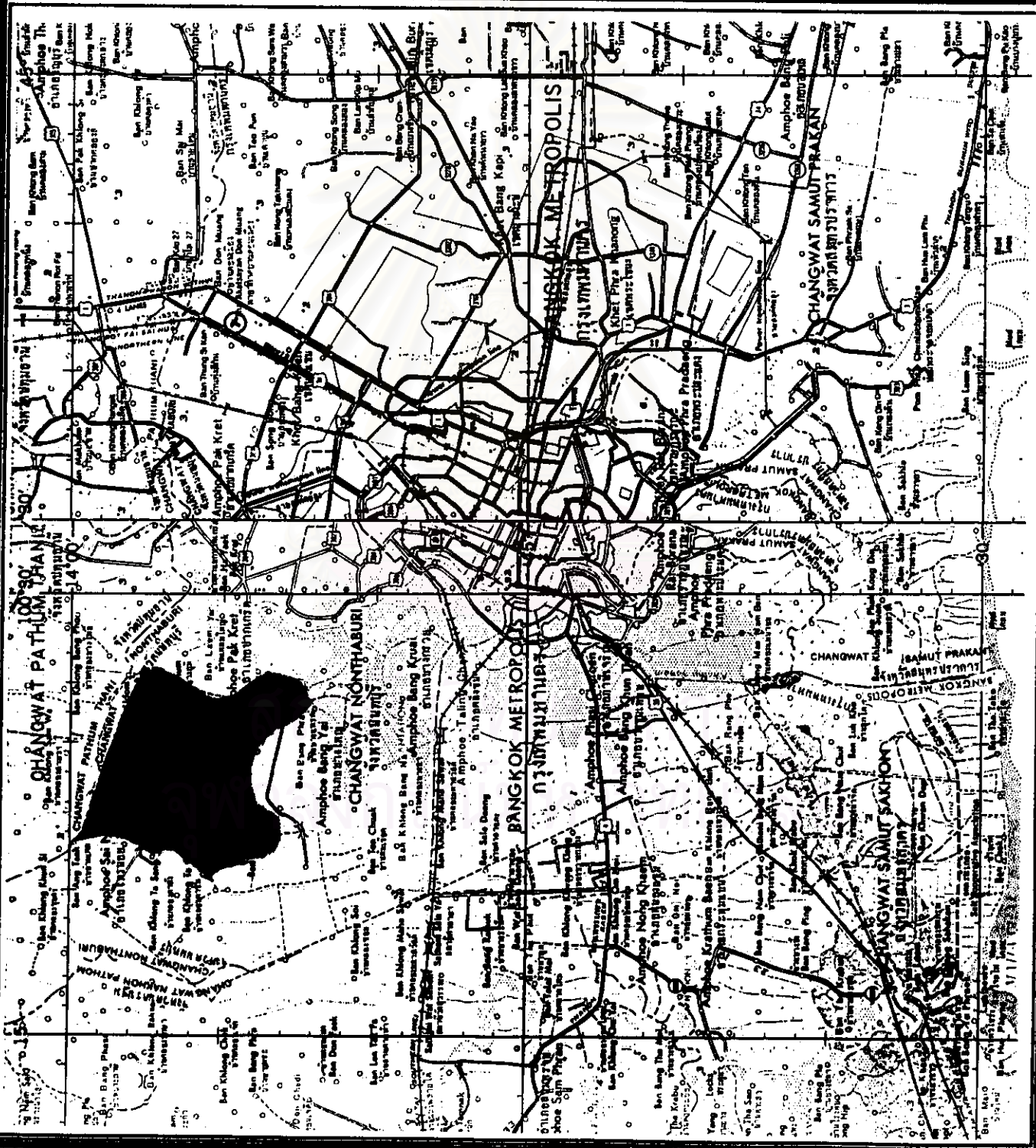
ที่มา : กรมแผนที่ทหาร

มาตราส่วน 1 : 250,000

แผนที่ 3.2

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่มา : รายงานวิจัยเพื่อการวางแผนและจัดทำผังเมืองรวมเมืองนนทบุรี (ปรับปรุงครั้งที่ 1)
สำรวจ เมื่อ เมษายน-สิงหาคม 2536 : 125

1.4 ภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศของจังหวัดนนทบุรีเป็นแบบร้อนชื้นเช่นเดียวกับพื้นที่ใน
จังหวัดภาคกลางของประเทศ ภาวะอากาศและปริมาณน้ำฝนเป็นดังนี้

- อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33.2 องศาเซลเซียส
- อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 25.0 องศาเซลเซียส
- ปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปีโดยเฉลี่ยประมาณ 1,130.9 มิลลิเมตร และเดือนที่มี

ฝนตกมากที่สุดเรียงตามลำดับ คือ เดือนกันยายน ปริมาณน้ำฝน 281.5 มิลลิเมตร เดือนตุลาคม
ปริมาณน้ำฝน 149.1 มิลลิเมตร เดือนสิงหาคมปริมาณน้ำฝน 143.5 มิลลิเมตร โดยทั่วไปฤดูฝนจะ
เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม สภาพของอากาศและปริมาณน้ำฝนดังกล่าวทำให้จ
ังหวัดนนทบุรีสามารถที่จะปลูกข้าวและทำสวนผลไม้ได้เช่นเดียวกันกับจังหวัดในภาคกลางโดยทั่ว
ไปแต่การที่มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน และอยู่ใกล้กับทะเล ทำให้เกิดปัญหาน้ำทะเลหนุน มีน้ำ
เค็มไหลปนเข้าไปกับน้ำจืดในร่องสวนผลไม้ต่าง ๆ ทำให้ผลไม้ตายและผลผลิตลดลง โดยเฉพาะ
ในปีที่มีน้ำน้อย จึงนับเป็นปัญหาของเกษตรกรที่รัฐจะต้องหาทางช่วยเหลือต่อไป

1.5 แหล่งน้ำ

แหล่งน้ำเป็นปัจจัยเสริมที่สำคัญทางการเกษตรและคมนาคม นนทบุรีเป็น
จังหวัดที่มีความได้เปรียบทางด้านแหล่งน้ำ เนื่องจากมีทั้งแหล่งน้ำธรรมชาติ แหล่งน้ำชล
ประทาน แหล่งน้ำได้คั้น และน้ำฝน กล่าวคือ

- แหล่งน้ำธรรมชาติ ประกอบด้วย แม่น้ำเจ้าพระยา คลอง หนองน้ำ บึง
ซึ่งกระจายอยู่เกือบทุกพื้นที่โดยแม่น้ำเจ้าพระยาจะเปรียบเสมือนเป็นเส้นเลือดใหญ่ของจังหวัด
คุณภาพของน้ำสะอาดปานกลางมีปริมาณการละลายของออกซิเจนอยู่ในระดับสูง คุณภาพของน้ำ
ขม่น้ำลงจะดีกว่าขม่น้ำขึ้น อธิวิพถการขึ้น-ลงของน้ำผันแปรตามการขึ้น-ลงของน้ำทะเล
แหล่งน้ำธรรมชาติประเภท อู คลอง ที่สำคัญได้กระจายไปในพื้นที่ต่าง ๆ ในจังหวัดนนทบุรี
ดังนี้

ตารางที่ 3.3 แสดงคลองสำคัญ ๆ ในเขตอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดนนทบุรี

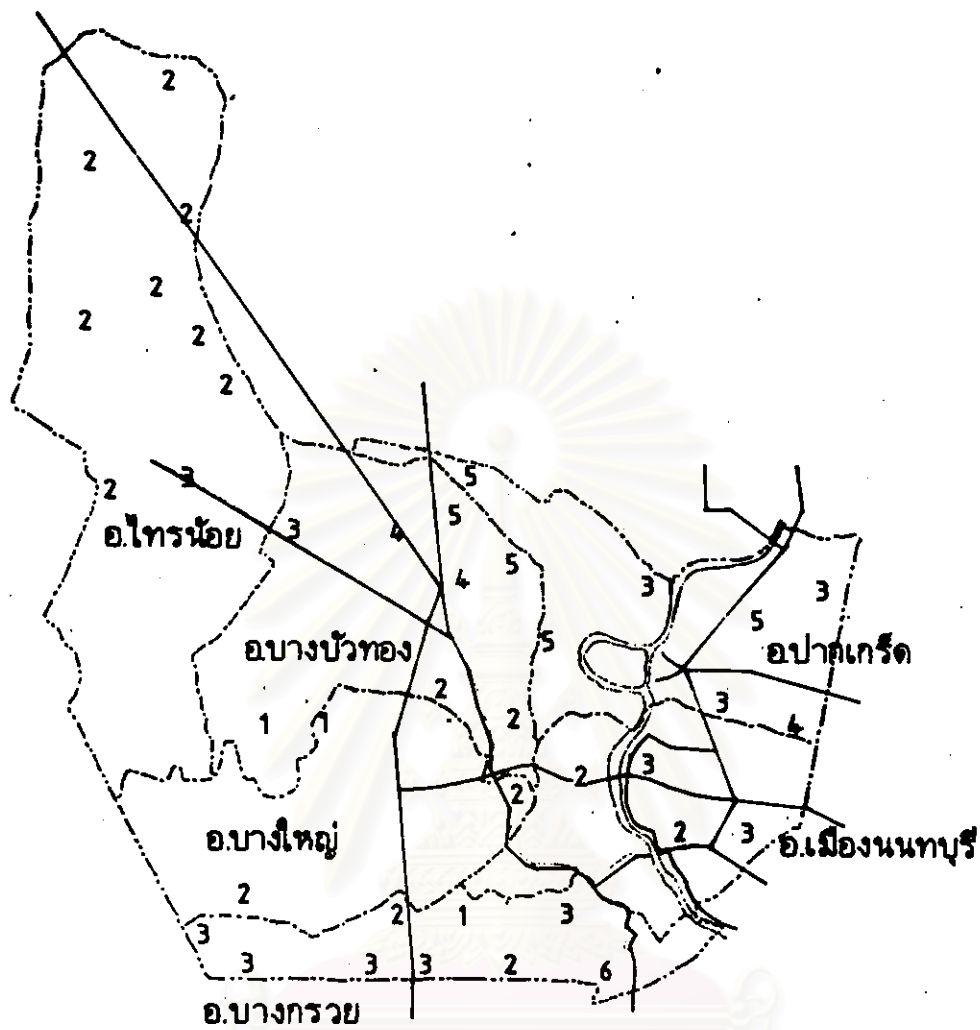
อำเภอ	คลองที่สำคัญ
เมือง	คลองซ้าย คลองบางพระณี คลองบางซื่อ คลองแม่น้ำอ้อม ฯลฯ
ปากเกร็ด	คลองบางตลาด คลองบางพูด คลองบ้านใหญ่ คลองบ้านแหลม คลองพระอุดม คลองซ้าย คลองบ้านใหญ่ คลองบางพิค คลองบาง คะไนย์ ฯลฯ
บางกรวย	คลองศาลเจ้า คลองแม่น้อย คลองบางม่วง คลองโน คลองพระพิมล คลองลาดชัน ฯลฯ
บางใหญ่	คลองบางใหญ่ คลองโสน คลองบางโค คลองเสาธงหิน คลอง บางคูวัด คลองวาเคียว คลองขุนเจม คลองบางไทร ฯลฯ
ไทรน้อย	คลองหนึ่ง คลองห้าร้อย คลองขุนศรี คลองหม่อมแจ่ม คลองราษฎร์ นิยม คลองพาหมอน คลองตีบสอง คลองคูใหญ่ชั้น ฯลฯ

ที่มา : ข้อมูลการตลาด จังหวัดนนทบุรีปี 2537 : 3

- แหล่งน้ำชลประทาน พื้นที่เกษตรของจังหวัดนนทบุรีกว่าร้อยละ 90 ของพื้นที่คือ ประมาณ 2.3 แสนไร่ อยู่ในเขตชลประทาน โดยมีชลประทานขนาดใหญ่ที่สำคัญ 2 โครงการ คือ โครงการชลประทานพระบรมลือ ครอบคลุมพื้นที่ของอำเภอไทรน้อย บางบัวทอง และปากเกร็ดบางส่วน โครงการชลประทานพระพิมล ครอบคลุมพื้นที่อำเภอบางใหญ่ บางกรวย และบางบัวทองบางส่วน โดยมีคลองส่งน้ำของชลประทานเข้าสู่พื้นที่การเกษตรที่สำคัญดังนี้

คลองขุนศรี รับน้ำจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยผ่านประตูระบายน้ำขุนศรีแจกจ่ายออกไปในพื้นที่ของตำบลไทรใหญ่ และตำบลราษฎร์นิยม ตามคลองซอยต่าง ๆ

คลองลาดชัน รับน้ำจาประตูระบายน้ำลาดชันไปจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่งน้ำให้กับจังหวัดปทุมธานีเป็นส่วนใหญ่ ส่วนน้อยให้จังหวัดนนทบุรีทางคลองไทรน้อย คลองพระพิมล น้ำจากคลองนี้จ่ายให้พื้นที่บางส่วนของตำบลราษฎร์นิยม

หน่วยเป็นเมตรเหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง

แนวทางการพัฒนาการใช้ที่ดินในพื้นที่อำเภอบางบัวทอง : จังหวัดนนทบุรี

แสดง : ระดับความสูงของพื้นที่ จังหวัดนนทบุรี

สัญลักษณ์ :
 ----- เขตจังหวัด
 ----- เขตอำเภอ

ที่มา : กรมแผนที่ทหาร

มาตราส่วน
1 : 200,000

แผนที่ 3.5

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คลองบางใหญ่ รับน้ำจากคลองพระพิมลส่วนใหญ่และรับน้ำจากคลองไหลของจังหวัดนครปฐมบางส่วนมาจ่ายให้ตำบลต่าง ๆ ในอำเภอบางใหญ่และบางตำบลในอำเภอบางกรวย

คลองมหาสวัสดิ์ เป็นคลองทางใต้สุดของจังหวัดนนทบุรี มีประจุน้ำฉิมพลี ช่วยกักไว้ใช้ในพื้นที่อำเภอบางกรวยทั้งหมด

คลองพระพิมล รับน้ำจากคลองฉุ่ยปุ่นใต้จังหวัดนครปฐม มีประจุน้ำเก็บกักที่อำเภอบางบัวทองก่อนปล่อยลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา จ่ายน้ำครอบคลุมพื้นที่อำเภอบางใหญ่ บางบัวทอง นับได้ว่าเป็นคลองชลประทานสายหลักของจังหวัด

- แหล่งน้ำได้ดิน พื้นที่จังหวัดนนทบุรีมีแหล่งน้ำได้ดิน 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ประเภทให้ปริมาณน้ำน้อย โดยทั่วไปน้ำจะมีคุณภาพที่ อัตราการไหล 1-30 ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง บางพื้นที่คุณภาพปานกลางมีตะกอนของสนิมเจือปน พบในอำเภอไทรน้อย บางบัวทอง บางใหญ่และบางกรวย

ประเภทให้ปริมาณน้ำมาก อัตราการไหลประมาณ 50-20 ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง บางทีอาจเป็นน้ำกร่อยและมีสนิมเหล็กเจือปน พบว่าครอบคลุมพื้นที่ในอำเภอบางกรวย อำเภอเมือง และปากเกร็ด

- น้ำฝน โดยเฉลี่ยปริมาณน้ำฝนที่ตกในเขตจังหวัดนนทบุรี ประมาณ 1,130.9 มิลลิเมตร โดยเริ่มตกช่วงเดือนพฤษภาคม ช่วงกลางเดือนมิถุนายนอาจเกิดภาวะฝนทิ้งช่วงบ้างเป็นบางปี และจะเริ่มตกหนาแน่นในช่วงกลางเดือนกรกฎาคม-ตุลาคม

1.6 ลักษณะและสมรรถนะของดิน

ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรีโดยทั่วไปเป็นดินที่เกิดจากตะกอนน้ำที่ถูกพัดพามาทับถมกันทุกปี จากการสำรวจของกรมพัฒนาที่ดินพบว่าเกือบทั้งหมดเป็นดินลึก มีการระบายน้ำเร็ว เป็นดินเนื้อละเอียดหรือดินเหนียว มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางหรือสูงเหมาะสมแก่การปลูกข้าวในฤดูฝน ถ้ามีการชลประทานในฤดูแล้งสามารถนำนาปรังและใช้ปลูกพืชผัก หรือพืชไร่ต่าง ๆ ได้ สำหรับทางตอนเหนือของอำเภอไทรน้อยและอำเภอปากเกร็ด ดินจะมีลักษณะใกล้เคียงกันแต่ค่อนข้างมีกรดมาก

ดินชุดที่มีมากที่สุด ได้แก่ ดินชุดบางเขน ซึ่งมีอยู่มากกว่าร้อยละ 50 ของพื้นที่จังหวัด เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ในเกณฑ์ปานกลาง เหมาะสมแก่การปลูกข้าวนาดี ไม่เหมาะสมในการปลูกพืชไร่ เนื่องจากน้ำท่วมและการระบายน้ำของดินไม่ดี หากมีการขร่งให้สูงขึ้นก็สามารถใช้ปลูกผักและพืชไร่ได้

แนวทางการพัฒนาการใช้ที่ดิน
ในพื้นที่อำเภอบางบัวทอง
จังหวัดนนทบุรี

แสดง : จุดลิมิตเขตจังหวัดนนทบุรี

สัญลักษณ์ :

- หนทางรถไฟ
- - - - - หนทางหลวง

- 7 ดินปนทราย
- 9 ดินปนทราย
- 10 ดินปนทราย ทั่วไป
- 14 ดินปนทราย
- 19,20 ดินปนทราย
- 22 ดินปนทราย ทั่วไป
- 37 ดินปนทราย ทั่วไป
- 21 ดินปนทราย
- 25 ดินปนทราย
- 28 ดินปนทราย
- 31 ดินปนทราย
- 32 ดินปนทราย
- 34 ดินปนทราย

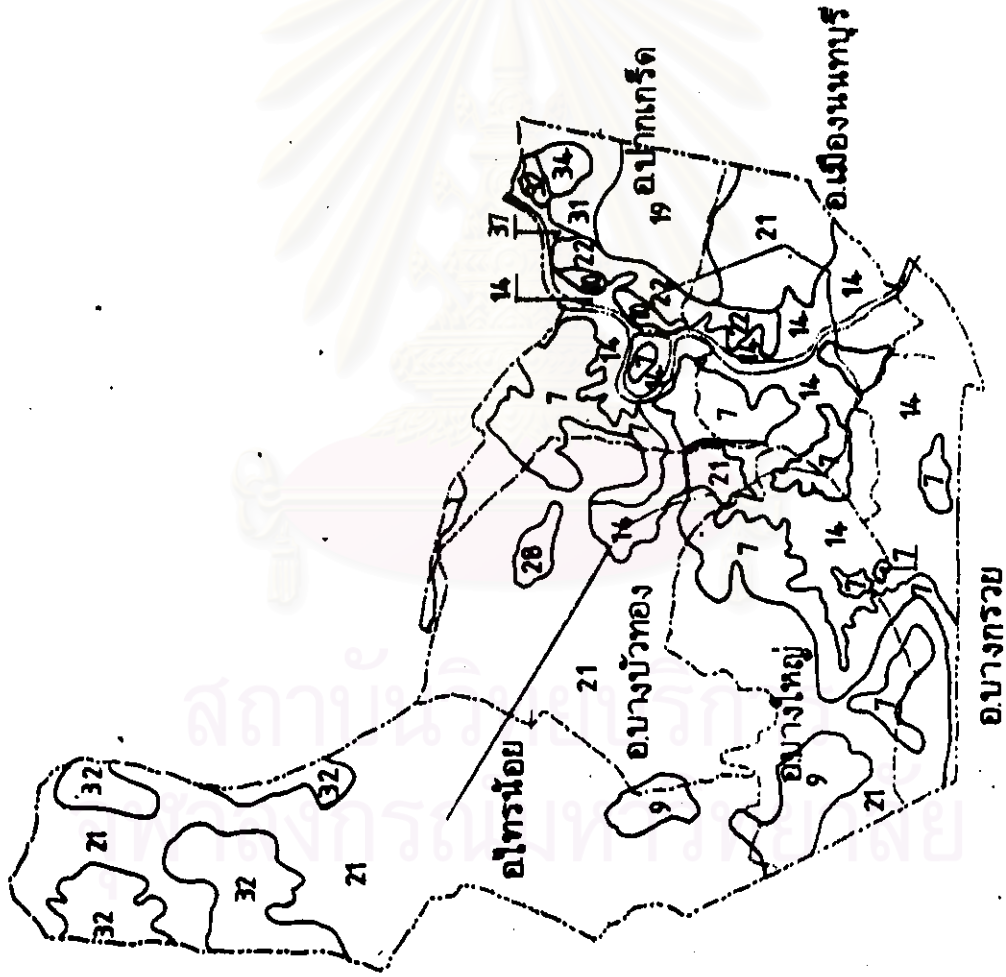
ที่มา : กรมชลประทาน

มาตราส่วน 1 : 200,000

แผนที่ 3.6

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อ.บางกรวย

ดินชุดชนบุรี มีมากรองลงมาประมาณร้อยละ 20 ของพื้นที่จังหวัดเป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางแต่เหมาะที่สุดสำหรับการทำสวนผลไม้และปลูกผัก แต่ควรขร้งเพื่อช่วยในการระบายน้ำของดิน

ดินชุดบางกอก มีประมาณร้อยละ 15 ของพื้นที่จังหวัด เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างสูงถึงสูงสุด จัดเป็นดินชั้นหนึ่งสำหรับการปลูกข้าว ในกรณีที่น้ำเพียงพอก็สามารถปลูกข้าวนาปรังได้ นอกจากนี้ยังเหมาะแก่การปลูกพืชไร่จำพวกถั่ว ข้าวโพด แดงโม แต่จำเป็นจะต้องแก้ปัญหาเกี่ยวกับการระบายน้ำ

ดินส่วนที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 15 เป็นดินชุดต่าง ๆ เช่น บางเลน รั้งติดองครักษ์ ฯลฯ ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางเหมาะสมแก่การทำนาเป็นส่วนใหญ่

เมื่อพิจารณาความเหมาะสมแก่การเกษตรกรรมในพื้นที่ราชอาณาจักร อันเนื่องมาจากลักษณะดินพบว่า

- อำเภอเมือง บางใหญ่ ปากเกร็ด และบางกรวย ส่วนใหญ่เป็นดินชุดบางกอก และชุดชนบุรี จึงเหมาะสมแก่การทำนาและการทำสวนผลไม้ พืชผัก รวมทั้งพืชไร่

- อำเภอบางบัวทอง ส่วนใหญ่เป็นดินชุดบางเลน รองลงมาได้แก่ ดินชุดบางกอก และดินชุดชนบุรี จึงเหมาะสมแก่การทำนา รองลงมาได้แก่ สวนผลไม้และพืชผักต่าง ๆ

การใช้ที่ดินของจังหวัดนนทบุรี

ในระดับภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในปี พ.ศ. 2524-2529 พบว่า เนื้อที่ถือครองทางเกษตร ส่วนใหญ่มีจำนวนลดลงเกือบทุกจังหวัด ยกเว้น จังหวัดสมุทรปราการจังหวัดเดียว สำหรับจังหวัดที่มีเนื้อที่ถือครองทางการเกษตรลดลงมากที่สุด คือ จังหวัดสมุทรสาคร ลดลง 72,016 ไร่ หรือร้อยละ 53.98 ของภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล รองลงมาได้แก่ จังหวัดนครปฐม และกรุงเทพมหานคร เท่ากับ 54,213 ไร่ หรือร้อยละ 40.63 และ 33,334 ไร่ หรือ ร้อยละ 24.98 ตามลำดับ

ในปี พ.ศ. 2529-2534 พบว่า เนื้อที่ถือครองทางเกษตร ส่วนใหญ่มีจำนวนลดลงเกือบทุกจังหวัด ยกเว้นจังหวัดสมุทรสาครจังหวัดเดียว สำหรับจังหวัดที่มีเนื้อที่ถือครองทางการเกษตรลดลงมากที่สุด คือ กรุงเทพมหานครลดลง 111,412 ไร่ หรือร้อยละ 47.17 ของภาค

ตารางที่ 3.4 แสดงการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรระหว่าง ปี พ.ศ.2524 - 2534

จังหวัด	เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร			การเปลี่ยนแปลงร้อยละของอัตราการเปลี่ยนแปลง			อัตราการเปลี่ยนแปลงต่อปี		
	ปี พ.ศ.2524	ปี พ.ศ.2529	ปี พ.ศ.2534	ปี พ.ศ.2524 - 2529	ร้อยละ	ปี พ.ศ.2529 - 2534	ร้อยละ	ปี พ.ศ.2524 - 2529	ปี พ.ศ.2529 - 2534
กรุงเทพมหานคร	443,000	409,666	298,254	(33,334)	24.98	(111,412)	47.17	-1.50	-5.44
นนทบุรี	211,069	205,945	186,914	(5,124)	3.84	(19,031)	8.06	-0.49	-1.85
นครปฐม	1,004,642	950,429	910,950	(54,213)	40.63	(39,479)	16.72	-1.08	-0.83
ปทุมธานี	792,001	781,956	737,080	(10,045)	7.53	(44,876)	19.00	-0.23	-1.15
สมุทรปราการ	279,618	320,932	251,112	41,314	-30.97	(69,820)	29.56	2.96	-4.35
สมุทรสาคร	273,891	301,875	250,324	(72,016)	53.98	-48,489	-20.51	-5.26	-4.80
รวม	3,004,221	2,870,803	2,634,634	(133,418)	100	(236,169)	100	-0.89	-1.65

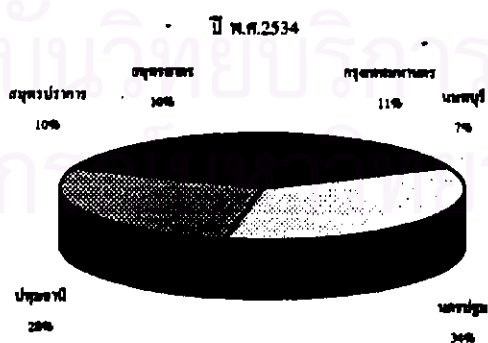
หน่วย : ไร่

ที่มา : (1) กรมแผนที่ทหาร

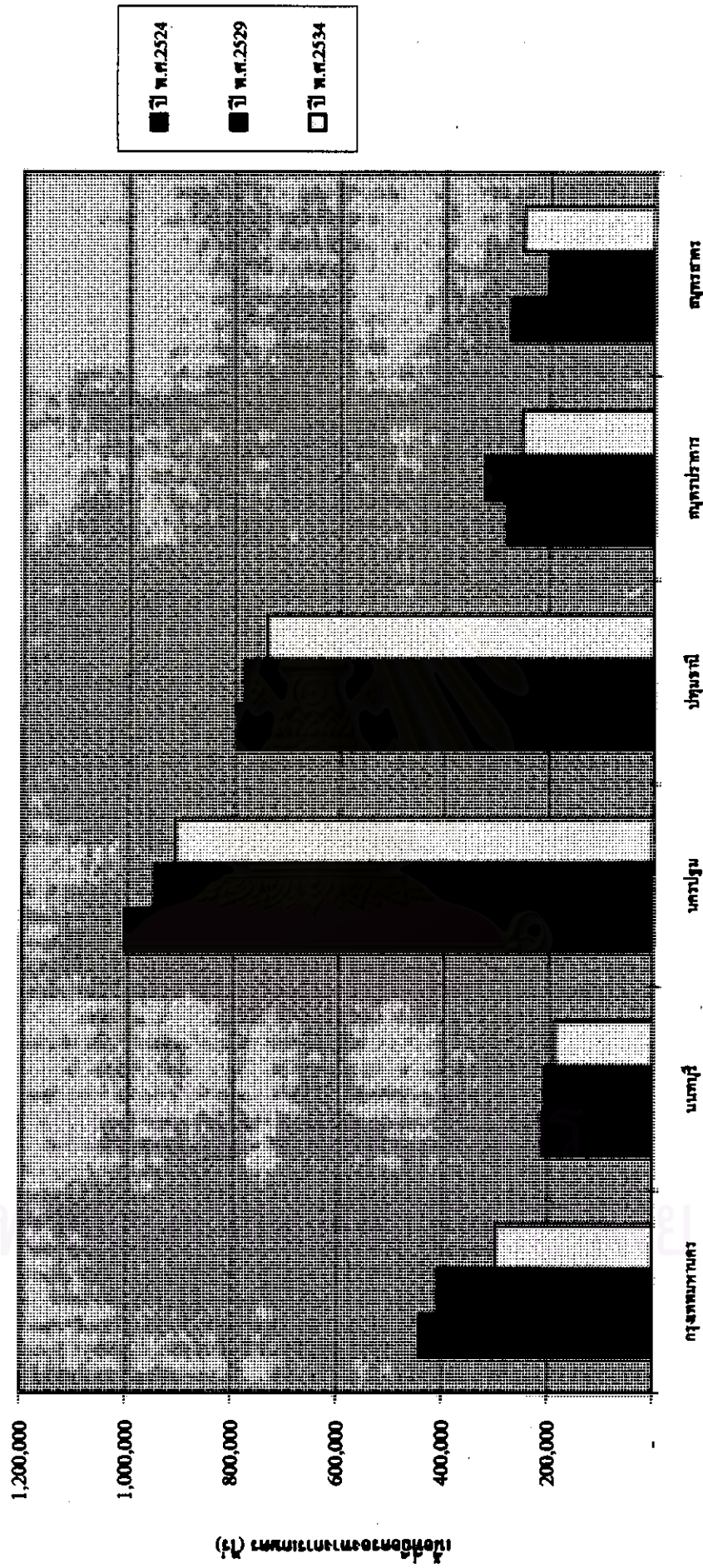
(2) กรมป่าไม้ (จากภาพถ่ายดาวเทียม)

ศูนย์สถิติการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แผนภูมิที่ 3.1 เปรียบเทียบเนื้อที่การเกษตรของกรุงเทพมหานครและจังหวัดปริมณฑล ปี พ.ศ.2524 และ 2534

แผนภูมิที่ 3.2 แสดงข้อที่ถือครองทางการเกษตรของเกษตรกรและจังหวัดปริมณฑล ระหว่างปี พ.ศ.2524 - 2534

จังหวัด

(ก) แผนการเกษตรของเกษตรกร

กรุงเทพมหานครและปริมณฑล รองลงมาได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ และปทุมธานี เท่ากับ 69,820 ไร่ หรือร้อยละ 29.56 และ 44,876 ไร่ หรือร้อยละ 19.00 ตามลำดับ

จากระดับการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เกษตรกรรมของภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จะเห็นได้ว่ากรุงเทพมหานครเป็นจังหวัดที่มีการลดลงของพื้นที่ถือครองทางเกษตรสูงมากเพราะอยู่ในอันดับที่ 3 ในปี พ.ศ. 2524-2529 และอยู่ในอันดับที่ 1 ในปี พ.ศ. 2529-2534 เนื่องจากมีการใช้ที่ดินเพื่อกิจกรรมอื่น ๆ มากขึ้น เช่น เพื่ออยู่อาศัย พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม ทำให้พื้นที่ที่ใช้ในการเกษตรกรรมลดลงอย่างรวดเร็ว และการลดลงของเนื้อที่ถือครองทางเกษตร ได้แผ่ขยายไปยังจังหวัดปริมณฑล ซึ่งมีเนื้อที่ติดต่อกับหรือต่อเนื่องกับกรุงเทพมหานครทุกทิศทาง เมื่อดูที่อัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยต่อปี พบว่า ในปี พ.ศ. 2524-2529 จังหวัดสมุทรสาคร มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยต่อปีลดลงสูงที่สุด เท่ากับ -5.26 รองลงมา ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และนครปฐม เท่ากับ -1.50 และ -1.08 ตามลำดับ ส่วนในปี พ.ศ. 2529-2534 พบว่า กรุงเทพมหานคร มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยต่อปีลดลงสูงที่สุดเท่ากับ -5.44 รองลงมาได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ และนนทบุรี เท่ากับ -4.35 และ -1.85 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจากจำนวนเนื้อที่ถือครองเพื่อเกษตรกรรม (ดูแผนภูมิที่ 3.1) พบว่าในภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปี พ.ศ. 2524 จังหวัดนครปฐม มีเนื้อที่ถือครองเพื่อเกษตรสูงสุด รองลงมาได้แก่ จังหวัดปทุมธานี กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ สมุทรสาคร และนนทบุรี เท่ากับ 1,004,642 792,001 443,000 279,618 273,891 และ 211,069 (ไร่) ตามลำดับ ในปี พ.ศ. 2534 พบว่า จังหวัดนครปฐม ยังคงว่ามีเนื้อที่ถือครองเพื่อเกษตรสูงสุด รองลงมาได้แก่ จังหวัดปทุมธานี กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ สมุทรสาคร และนนทบุรี เท่ากับ 910,950 737,080 298,254 251,112 250,324 และ 186,914 (ไร่) ตามลำดับ

ในการเปลี่ยนแปลงเนื้อที่ถือครองเพื่อเกษตรกรรม ในปี พ.ศ. 2524-2534 พบว่า กรุงเทพมหานคร นนทบุรี นครปฐม ปทุมธานี มีอัตราลดลงอย่างต่อเนื่องยกเว้น จังหวัดสมุทรปราการ และสมุทรสาคร ซึ่งมีอัตราการเปลี่ยนแปลง ทั้งเพิ่มขึ้นและลดลง สลับกัน

เมื่อพิจารณาจังหวัดนนทบุรี ในระดับภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า จังหวัดนนทบุรีมีเนื้อที่ถือครองเพื่อเกษตรกรรมต่ำที่สุด มีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรมลดลง

ตารางที่ 3.5 แสดงการไว้ที่ดินเพื่อการเกษตรของจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2518 - 2534

ปี	เนื้อที่ (1) ทั้งหมด	เนื้อที่ (2) ป่าไม้	ขนาด ของฟาร์ม	จำนวน ฟาร์ม (ราย)	เนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตร									
					รวม	ที่อยู่อาศัย	ที่นา	ที่ไร่	ที่นาโคก	ที่สวนผัก	ที่ทุ่งหญ้า	ที่กรัง	ที่อื่น	เนื้อที่ไม่ได้ขนาบ
2518	388,939	-	17.38	17,874	314,182	9,464	244,221		47,262	5,869		1,551	5,815	74,757
2519	388,939	-	17.61	17,004	299,400	9,170	222,952		56,193	4,260			6,825	89,339
2520	388,939	-	14.58	18,136	264,506	8,273	200,830		45,421	2,052			7,930	124,433
2521	388,939	-	18.61	15,087	280,773	8,885	219,053		49,647	1,240			1,948	108,166
2522	388,939	-	15.30	15,241	233,329	6,653	172,868	81	47,724	3,037			2,966	155,610
2523	388,939	-	13.80	14,537	200,595	5,720	148,616	70	41,029	2,610			2,550	188,344
2524	388,939	-	15.13	13,952	211,069	6,138	151,997		46,521	2,424		1,228	3,989	177,870
2525	388,939	-	15.65	13,150	205,832	6,069	149,916		45,412	1,816			1,391	183,107
2526	388,939	-	15.27	13,821	211,111	6,225	153,761		46,577	1,862		1,259	1,427	177,828
2527	388,939	-	16.13	13,014	209,972	6,371	154,050		44,801	1,770		1,530	1,450	178,967
2528	388,939	-	15.00	13,997	209,955	6,907	160,949		37,646	2,265		1,278	910	178,984
2529	388,939	-	14.92	13,805	205,945	7,247	161,174	1,414	30,297	2,639		2,150	1,024	182,994
2530	388,939	-	13.65	15,742	214,861	5,393	162,994	1,631	34,026	7,870		166	2,781	174,078
2531	388,939	-	15.89	12,982	206,348	4,767	160,861		31,392	8,358		682	288	182,591
2532	388,939	-	17.07	11,747	200,464	4,363	153,313		32,625	7,073		1,648	1,442	188,475
2533	388,939	-	18.22	11,098	202,239	7,272	153,060		30,075	8,212		1,008	2,612	186,700
2534	388,939	-	19.22	9,725	886,914	6,973	135,951		31,215	7,897		2,776	2,102	202,025

หน่วย : ไร่

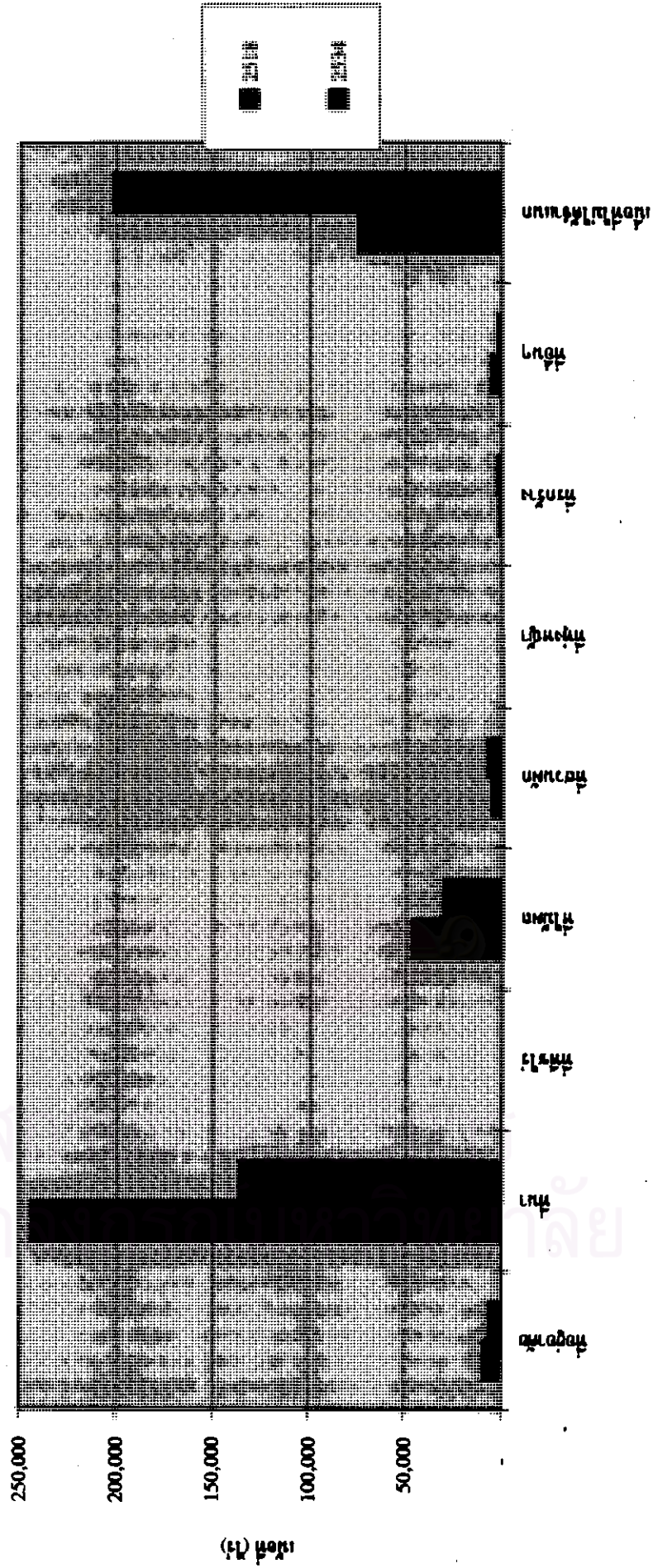
ที่มา : (1) กรมแผนที่ทหาร

(2) กรมป่าไม้ (จากภาพถ่ายดาวเทียม)

ศูนย์สถิติกรมเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แผนภูมิที่ 3.3 แสดงเนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตรแบ่งตามประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินของจังหวัดนนทบุรี

ปี พ.ศ.2518 และ 2534

ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

อย่างต่อเนื่อง ในปี พ.ศ. 2524-2529 ลดลง 5,124 ไร่ ลดลงเฉลี่ยต่อปี เท่ากับ -0.49 ในปี พ.ศ. 2529-2534 ลดลง 19,031 ไร่ ลดลงเฉลี่ยต่อปี เท่ากับ -1.85 จะเห็นได้ว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2529-2534 จังหวัดนนทบุรีมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยต่อปีลดลงเพิ่มสูงขึ้นมาก โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยต่อปี เป็นอันดับที่ 3 ของภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล แสดงว่าในช่วงปี พ.ศ. 2529-2534 จังหวัดนนทบุรีมีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรมไปเป็นพื้นที่เพื่อการอยู่อาศัย อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และอื่น ๆ สูงขึ้นกว่า ในปี พ.ศ. 2524-2529 อย่างมาก ทั้งนี้เป็นผลจากการเติบโตของกรุงเทพมหานคร โดยสังเกตได้จากในช่วงปี พ.ศ. 2524-2534 กรุงเทพมหานคร มีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรมสูงมาก มีอัตราการเปลี่ยนแปลงในอันดับต้น ๆ ของภาค กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

สำหรับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรมในจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2518-2534 (ตารางที่ 3.5) พบว่า เนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตรประเภท ที่นา มีเนื้อที่สูงสุด ในปี พ.ศ. 2518 มีจำนวน 244,221 ไร่ ในปี พ.ศ. 2534 มีจำนวน 135,951 ไร่ ลดลง 108,270 ไร่ ลดลงเกือบร้อยละ 50 รองลงมา เป็นที่ดิน ไม้ผล ที่อยู่อาศัยและที่สวนผัก ในปี พ.ศ. 2518 ไม้ผล มีจำนวน 47,262 ไร่ ปี พ.ศ. 2534 มีจำนวน 31,215 ไร่ ที่อยู่อาศัย ปี พ.ศ. 2518 มีจำนวน 9,464 ไร่ ปี พ.ศ. 2534 มีจำนวน 6,973 ไร่ และสวนผัก ปี พ.ศ. 2518 มีจำนวน 5,869 ไร่ ปี พ.ศ. 2534 มีจำนวน 7,897 ไร่ จะเห็นได้ว่า การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของจังหวัดนนทบุรี ในอดีตส่วนใหญ่เป็นที่นาและ ไม้ผล ปัจจุบันที่นาลดลงอย่างมาก ไม้ผลก็ลดลง ส่วนสวนผักมีจำนวนเพิ่มขึ้น เหตุที่ไม้ผลน้อยลง เพราะเกิดน้ำท่วมใหญ่หลายครั้ง ในช่วงปีที่ผ่านมาทำให้สวนผลไม้ลดลง หันไปทำสวนผักแทนเนื่องจากระยะเวลาการเพาะปลูกสั้น ได้ราคาดี และขายที่ดินให้นักจัดสรรที่ดินเพื่ออยู่อาศัยมากขึ้น เห็นได้จากอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยต่อปีที่ลดลงของพื้นที่เกษตรกรรมจังหวัดนนทบุรี ในช่วงปี พ.ศ. 2529-2534 ที่สูงขึ้นมาก

สำหรับการใช้ที่ดินในเขตเมืองของจังหวัดนนทบุรี จากข้อมูลของกรมพัฒนาที่ดิน ในปี พ.ศ. 2527 (แผนที่ 3.8 และตารางที่ 3.6) มีการใช้ที่ดินเป็นพื้นที่เมือง สถานที่ราชการและ โรงงานอุตสาหกรรม รวมกันประมาณ 27,950 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 7.19 ของพื้นที่จังหวัด พื้นที่หมู่บ้าน 46,506 ไร่ (ร้อยละ 11.96) พื้นที่แหล่งน้ำ บ่อปลา แม่น้ำ รวมกันประมาณ 3,738 ไร่ (ร้อยละ 0.96) พื้นที่เกษตรกรรมซึ่งได้แก่ ที่นา สวนผลไม้ผสม และพืชผักต่าง ๆ รวมกัน ประมาณ 294,834 ไร่ (ร้อยละ 75.8) ส่วนที่เหลือ 15,911 ไร่ (ร้อยละ 4.09) เป็นพื้นที่นาที่ไม่ได้ทำประโยชน์ (นาร้าง)

ตารางที่ 3.6 การใช้ที่ดินจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ.2527

ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
เมือง	23,625	6.07
หมู่บ้าน	46,506	11.96
สถานที่ราชการ	3,550	0.91
โรงงานอุตสาหกรรม	775	0.20
เกษตรกรรม(ที่นา สวนผลไม้ผสม พืชผักต่างๆ)	294,834	75.80
ที่รกร้าง (นาหว่าน - นาไม้ฝน)	15,911	4.09
แหล่งน้ำ	113	0.03
บ่อปลา	275	0.07
แม่น้ำเจ้าพระยา	3,350	0.86
รวม	388,939	100

ที่มา : ฝ่ายสำรวจสภาพการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน

ตารางที่ 3.7 การใช้ที่ดินจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ.2537

ประเภท	พื้นที่		ร้อยละ
	ตารางกิโลเมตร	ไร่	
1.ย่านพาณิชยกรรม	6.49	4,058.75	1.04
2.ย่านที่อยู่อาศัย	161.06	100,661.26	25.88
3.อุตสาหกรรม	5.27	3,293.75	0.85
4.สถานศึกษา	2.93	1,831.25	0.47
5.ศาสนสถาน	3.33	2,079.38	0.53
6.สถานที่ราชการ	9.52	5,950.00	1.53
7.สาธารณูปโภค-สาธารณูปการ	433.70	271,065.00	69.69
8.เกษตรกรรมและที่ว่าง			
รวม	622.30	388,939.39	100

ที่มา : สำนักผังเมืองจังหวัดนนทบุรี ,2538

แนวทางการพัฒนาการใช้ที่ดินในพื้นที่อำเภอบางบัวทอง : จังหวัดนนทบุรี

แสดง : การใช้ที่ดินจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ.2517

- สัญลักษณ์ :
- เมือง/เขตพัฒนา/โครงการ/โรงงาน
 - หมู่บ้าน
 - วิทยาลัย
 - สวนผลไม้/สวน
 - นาข้าว (ไร่/นา)
 - วนอุทยานแห่งชาติ
 - (ในเขตชลประทาน 3 ไร่/อ.)
 - สวนผลไม้/สวนสาธารณะ
 - วนอุทยานแห่งชาติ (2000)
 - (ในเขตชลประทาน 3 ไร่/อ.)

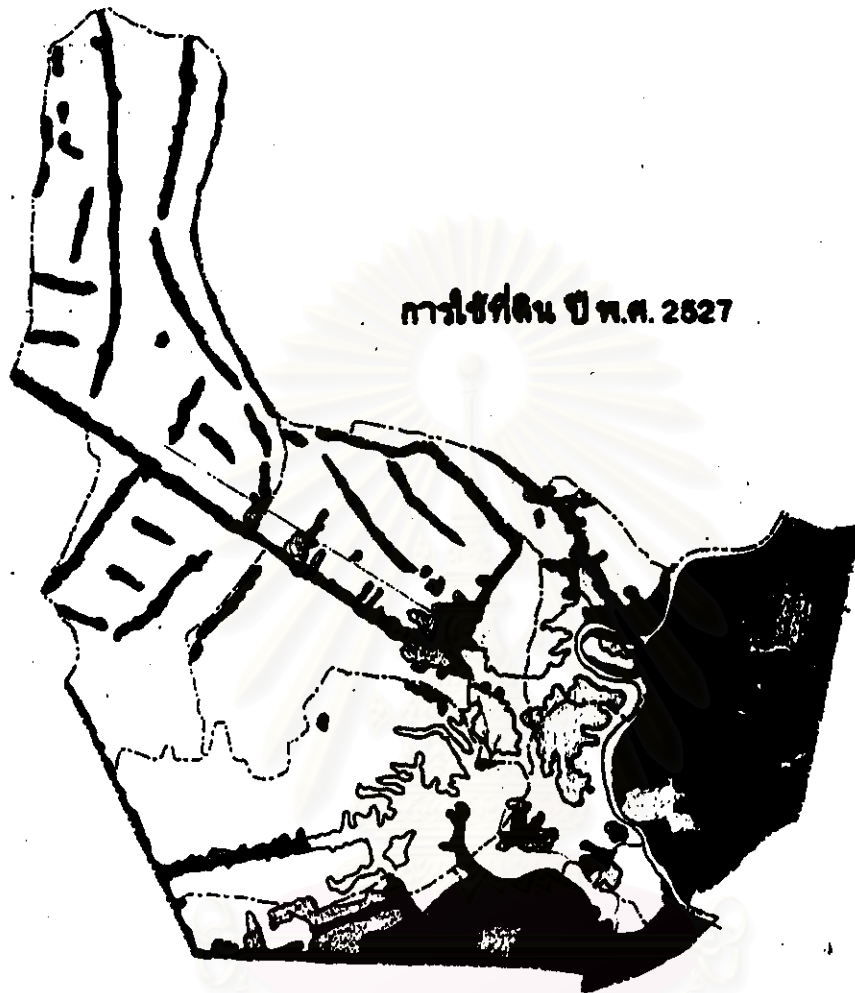
มาตราส่วน
1 : 200,000

แผนที่ 3.7

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่มา : กรมที่ดินที่ดิน

การใช้ที่ดิน ปี พ.ศ. 2527

แนวทางการพัฒนาการใช้ที่ดินในพื้นที่อำเภอบางบัวทอง : จังหวัดนนทบุรี

แสดง : การใช้ที่ดินจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2527

- สัญลักษณ์ :**
- เมือง/สถานที่ราชการ/โรงงาน
 - ⊙ วนอุทยานแห่งชาติ
 - พืชไร่
 - (ในเขตชลประทาน 2 ครั้ง)
 - ⊙ ไร่
 - ไร่
 - (นอกเขตชลประทาน)
 - สวนผลไม้
 - ไร่
 - นาข้าว (น้ำฝน)
 - (ในเขตชลประทาน 2 ครั้ง)

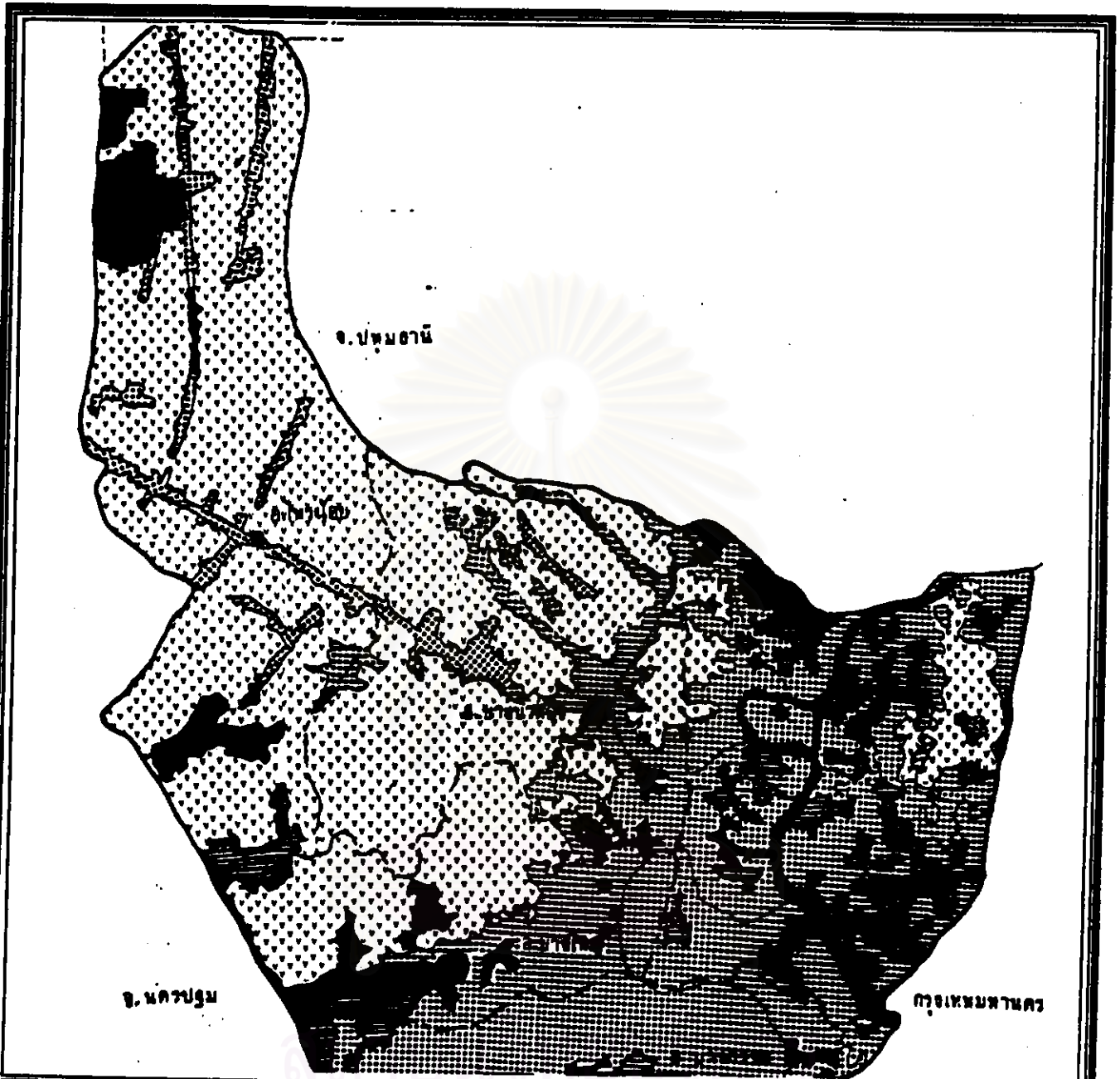
มาตราส่วน
1 : 200,000

แผนที่ 3.8

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่มา : กรมที่ดิน

แนวทางการพัฒนาการใช้ที่ดินในพื้นที่อำเภอบางบัวทอง : จังหวัดนนทบุรี

แสดง : การใช้ที่ดินจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2534

Scale 1:312000

- สัญลักษณ์ :
- นาข้าว
 - ไม่ขึ้นดิน
 - สิ่งปลูกสร้าง ทิ้งร้าง
 - แนวเขตอำเภอบางบัวทอง
 - ที่ตั้งอำเภอ

มาตราส่วน
 ๐ ๕ ๑๐ กม.

แผนที่ 3.9

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดนนทบุรี สามารถจำแนกรายละเอียดได้ดังนี้คือ คูตารางที่ 3.7

สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดนนทบุรี พื้นที่ส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 65 เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งประกอบอาชีพด้านการปลูกข้าว พืชผัก ไม้ดอกและสวนผลไม้ ซึ่งจะกระจายอยู่ในบริเวณด้านตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา เขตอำเภอไทรน้อย บางบัวทอง และบางใหญ่ ส่วนบริเวณด้านทิศตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา พื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบด้วยพื้นที่เพื่อการอยู่อาศัย พาณิชยกรรมและอุตสาหกรรมมากกว่าร้อยละ 80 พบทั่วไป บริเวณอำเภอเมืองและอำเภอปากเกร็ด สภาพโดยรวมทั้งจังหวัด พบว่าการใช้ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรมมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 100,661.25 4,058.75 และ 3,293.75 ไร่ หรือร้อยละ 25.88 1.04 และ 0.85 ของจังหวัด ตามลำดับ ส่วนสถานการศึกษาและศาสนสถานกระจายกันอยู่บริเวณที่เป็นชุมชนเมืองและชนบท โดยพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 1,831.25 ไร่ และ 2,079.38 ไร่ ตามลำดับ

ประชากรและสังคม (ระดับจังหวัดนนทบุรี)

1. ประวัติความเป็นมา

จังหวัดนนทบุรีเป็นเมืองเก่า มาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ตำบลที่ตั้งเมืองนนทบุรีขึ้นมาครั้งแรกนั้นมีชื่อว่า บ้านตลาดขวัญ ต่อมาได้ยกฐานะขึ้นเป็นเมืองนนทบุรี เมื่อ พ.ศ. 2092 ในรัชกาลสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ดังปรากฏหลักฐานในพระราชพงศาวดารว่า ฝ่ายสมเด็จพระมหาจักรพรรดิราชาธิราชเจ้าให้สถาปนาที่พระราชทานเพลิงนั้น เป็นเจดีย์วิหารสำเร็จแล้วให้นามชื่อวัดสบสวรรค์ แล้วสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวศรีสว่าง โพร่บ้านเมืองศรี จัควา ปากได้ ฝ่ายเหนือ เข้าพระนครครั้งที่น้อย หนีออกอยู่ป่าคงห้วยเขา ดอนไม้ได้เป็นอันมาก ให้เอาบ้านท่าจีนตั้งเป็นเมืองสาครบุรี ให้เอาบ้านตลาดขวัญตั้งเป็นเมืองนนทบุรี

บ้านตลาดขวัญเป็นดินแดนแห่งความอุดมสมบูรณ์ และเป็นสวนผลไม้ที่ขึ้นชื่อแห่งหนึ่งของกรุงศรีอยุธยา ฝรั่งเศสชาติที่ได้เดินทางเข้ามาค้าขาย และเจริญสัมพันธไมตรีกับ

กรุงศรีอยุธยาต่างก็ได้บันทึกเอาไว้ นอกจากนี้ ยังมีดินแดนทางตอนใต้ของตลาดขวัญอีกแห่งหนึ่ง ชื่อว่าตลาดแก้ว ตลาดแก้วแห่งนี้เข้าใจว่าคงจะมีความสำคัญควบคู่กันมากับตลาดขวัญตั้งแต่ก่อนจะตั้งเป็นเมืองนนทบุรีบริเวณตลาดแก้วในปัจจุบันนี้ยังไม่ทราบแน่ชัดว่าอยู่ตรงไหนแน่ มีผู้สันนิษฐาน ว่าคงจะอยู่แถววัดปากน้ำ ตำบลสวนใหญ่ อำเภอเมืองนนทบุรีขึ้นไป เมื่อสุนทรภู่แต่งนิราศ ภูเขาทอง เมื่อพ.ศ. 2371 ก็ปรากฏว่าตลาดแก้วได้เลื้อยลงไปแล้ว คงเหลือแต่ตลาดขวัญ ซึ่งก็คือเมืองนนทบุรีในปัจจุบัน

ตัวเมืองนนทบุรีแต่เดิมนั้น ตั้งอยู่ที่ตำบลบางกระสอบในปัจจุบันนี้ โดยมีวัดหัวเมืองเดิมนั้นเป็นวัดร้าง ทางราชการได้ใช้เป็นสถานที่สร้างโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า เป็นเขตเหนือ และมีวัดท้ายเมืองเป็นเขตใต้

ปัจจุบันจังหวัดนนทบุรี แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 อำเภอคือ

1. อำเภอเมืองนนทบุรี
2. อำเภอบางบัวทอง
3. อำเภอปากเกร็ด
4. อำเภอบางกรวย
5. อำเภอบางใหญ่
6. อำเภอไทรน้อย

สัญลักษณ์ประจำจังหวัดคือ ภาพหมอน้ำตายนิจิตร ซึ่งมีความหมายว่า ชาว
จังหวัดนนทบุรี มีอาชีพทำเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งยึดถือเป็นอาชีพ และมีชื่อเสียงมาช้านาน
คำขวัญจังหวัด

พระตำหนักสง่างาม

ถือนามสวนสมเด็จ

เกาะเกร็ดแหล่งดินเผา

วัดแก่นามระบือ

เลื่องลือทุเรียนนนท์

งามนำยศุนัยราชการ

2. เนื้อหา

ตารางที่ 3.8 แสดงศาสนสถานประเภทต่างๆ ในเขตอำเภอต่างๆ ของจังหวัดนนทบุรี

จังหวัด อำเภอ	วัด		ศาลเจ้า		โบสถ์คริสต์	มัสยิด
	มหานิกาย	ธรรมยุต	จดทะเบียน	ไม่จดทะเบียน		
จังหวัดนนทบุรี	176	6	5	29	5	18
อำเภอเมือง	48	2	1	12	3	4
อำเภอปากเกร็ด	40	1	1	8	0	3
อำเภอบางกรวย	46	0	2	8	2	0
อำเภอบางบัวทอง	10	0	0	0	0	9
อำเภอบางใหญ่	19	2	1	1	0	0
อำเภอไทรน้อย	13	1	0	0	0	2

ที่มา : (1) สำนักงานการศึกษารีกกการ จังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2536

(2) สำนักงานการปกครอง จังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2536

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประชากรของจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วยชนชาวไทยที่สืบเชื้อสายมาจากหลายเชื้อชาติ ได้แก่ ไทย จีน มอญ อีสลาม พม่า อินเดีย เป็นต้น เนื่องจากเมืองนนทบุรี เคยเป็นส่วนหนึ่งของกรุงศรีอยุธยา ซึ่งเคยทำศึกสงครามหลายครั้ง เป็นเหตุให้มีการอพยพ ปะปนเชื้อสายต่างเข้ามาอยู่ร่วมกัน อย่างไรก็ตาม ไม่เคยปรากฏหลักฐานว่ามี ปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนไทย เชื้อสายต่าง ๆ ด้วยกันเลย

ชนชาติไทยมีอยู่ทั่วไปในทุกอำเภอ เป็นชนส่วนใหญ่ของจังหวัด รองลงไปเป็นคนไทยเชื้อสายจีน ซึ่งสันนิษฐานว่าเข้ามาอยู่ตั้งแต่ในสมัยกรุงศรีอยุธยา ชาวไทยเชื้อสายมอญ และเชื้อสายมาลาญ ซึ่งอพยพเข้ามาอยู่ตั้งแต่กรุงศรีอยุธยา สมัยกรุงธนบุรีตลอดจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยชาวไทยเชื้อสายมอญอยู่มากที่ อำเภอปากเกร็ด ตั้งแต่ปากคลองบางตลาดฝั่งเหนือลำแม่น้ำเจ้าพระยา (ทั้งด้านตะวันออกและตะวันตก) ตำบลอ้อมเกร็ดและตำบลเกาะเกร็ด ชาวไทยอิสลาม ชาวไทยอิสลามที่มีเชื้อสายเป็นชาวปัตตานี มาอยู่ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ส่วนใหญ่ จะอยู่ที่ตำบลบางกะสอบ และที่บ้านตลาดแก้วในตำบลบางคะนาวศรี ส่วนไทยอิสลามเชื้อสายชาวเมืองไทรบุรีเข้ามาอยู่ในรัชกาลที่ 3 ที่ตำบลท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ด และสำหรับไทยชาวเมืองคะนาวศรีได้อพยพเข้ามาประมาณปี พ.ศ. 2302 ได้ตั้งภูมิลำเนาอยู่ที่ตำบลบางคะนาวศรี อำเภอเมืองนนทบุรี

3. ศาสนา

ได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารสถิติการศึกษา การศาสนา และกการวัฒนธรรม ปีการศึกษา 2536 ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนนทบุรี และทำเนียบศาลเจ้าของสำนักงานการปกครอง จังหวัดนนทบุรี

ประชาชนในจังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จึงมีวัดอยู่ทั่วทั้งจังหวัดนนทบุรี รวม 182 วัด เป็นวัดในมหานิกาย 176 วัด และธรรมยุต 6 วัด ศาลเจ้าทั้งหมด 34 แห่งเป็นศาลเจ้าที่จดทะเบียน 5 แห่ง ที่เหลือ 29 แห่งไม่ได้จดทะเบียน มีโบสถ์คริสต์ 3 แห่ง และมัสยิด 16 แห่ง ดังตารางข้างล่างนี้

4. ด้านประชากร (ระดับจังหวัด)

ในปี พ.ศ. 2538 จังหวัดนนทบุรีมีประชากรรวมทั้งสิ้น 752,325 คน กระจายอยู่ในพื้นที่ 6 อำเภอ โดยอำเภอเมืองนนทบุรี มีประชากรมากที่สุด คือ 326,91 คน หรือร้อยละ

ตารางที่ 3.9 แสดงชนิดีจำนวนและความหนาแน่นประชากรชายอำเภอซ่งซ่งหัวคันทบุรี

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	พื้นที่ (%)	ปี พ.ศ.2526			ปี พ.ศ.2538			ปี พ.ศ.2526-2530			ปี พ.ศ.2530-2538					
			ประชากร	ร้อยละ	ความหนาแน่น (คน/ตร.กม.)	ประชากร	ร้อยละ	ความหนาแน่น (คน/ตร.กม.)	ประชากร	ร้อยละ	ความหนาแน่น (คน/ตร.กม.)	จำนวนที่เพิ่มขึ้น	Relative Change	จำนวนที่เพิ่มขึ้น	Relative Change	จำนวนที่เพิ่มขึ้น	Relative Change
เมืองนันทบุรี	77.87	12.47	198,022	43.37	2,542.98	239,640	44.09	3,077.44	326,912	43.45	4,198.18	41,618	21.02	4.20	87,272	36.42	4.55
ปากน้ำ	88.84	14.23	93,249	20.42	1,049.63	120,754	22.22	1,359.23	166,752	22.16	1,876.99	27,505	29.50	5.90	45,998	38.09	4.76
บางกรวย	61.27	9.81	59,273	12.98	967.41	68,612	12.62	1,119.83	80,973	10.76	1,321.58	9,339	15.76	3.15	12,361	18.02	2.25
บางใหญ่	96.18	15.40	34,289	7.51	356.51	37,158	6.84	386.34	47,338	6.29	492.18	2,869	8.37	1.67	10,180	27.40	3.42
บางบัวทอง	114.59	18.35	41,487	9.09	362.05	45,363	8.35	395.87	93,945	12.49	819.84	3,876	9.34	1.87	48,582	107.10	13.39
ไทรน้อย	185.63	29.73	30,268	6.63	163.06	31,936	5.88	172.04	36,405	4.84	196.12	1,668	5.51	1.10	4,469	13.99	1.75
จังหวัดนันทบุรี	624.38	100.00	456,588	100.00	731.27	543,463	100.00	870.40	752,325	100.00	1,204.92	86,875	19.03	3.81	208,862	38.43	4.80

ที่มา : กองทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง

43.45 รองลงมาได้แก่ อำเภอปากเกร็ด บางบัวทอง บางกรวย บางใหญ่ และไทรน้อย มีประชากร 166,752 93,945 80,973 47,338 และ 36,405 คน หรือร้อยละ 22.16 12.49 10.76 6.29 และ 4.84 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าอำเภอเมืองนนทบุรีมีประชากรมากกว่าอำเภอไทรน้อยถึง 9.06 เท่า

การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรระหว่างปี พ.ศ. 2530-2538 พบว่า ในระดับจังหวัด มีขนาดการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ร้อยละ 38.43 คิดเป็นอัตราการเพิ่มต่อปี ประมาณร้อยละ 4.80 จะเห็นได้ว่าในทุกอำเภอมิขนาดการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้น (ตารางที่ 3.9) โดยเฉพาะอำเภอ บางบัวทองมีขนาดการเปลี่ยนแปลงสูงที่สุดเท่ากับ ร้อยละ 107.10 คิดเป็นอัตราการเพิ่มต่อปี ประมาณร้อยละ 13.39 รองลงมาได้แก่ อำเภอปากเกร็ด อำเภอเมือง อำเภอบางใหญ่ อำเภอ บางกรวย และอำเภอไทรน้อย เท่ากับร้อยละ 38.09 36.42 27.40 18.02 และ 13.99 ตามลำดับ

สำหรับอัตราการเปลี่ยนแปลงปี พ.ศ. 2526-2530 อำเภอปากเกร็ด มีอัตราการเพิ่มสูงที่สุดเท่ากับร้อยละ 29.50 คิดเป็นอัตราการเพิ่มต่อปี ประมาณร้อยละ 5.9 รองลงมาได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอบางกรวย อำเภอบางบัวทอง อำเภอบางใหญ่ และอำเภอไทรน้อย เท่ากับร้อยละ 21.02 15.76 9.34 8.37 และ 5.51 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่า เมื่อพิจารณาอัตราการเปลี่ยนแปลงโดยแบ่งเป็น 2 ช่วง ตลอดระยะเวลาการศึกษาปี พ.ศ. 2526-2538 ปรากฏว่า ในพื้นที่อำเภอไทรน้อย บางใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย ส่วนในพื้นที่อีก 4 อำเภอ ซึ่งต่อเนื่องกับพื้นที่กรุงเทพมหานครนั้นมีอัตราการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างสูง โดยเฉพาะอำเภอบางบัวทองโดยในช่วงปี พ.ศ. 2526-2530 มีอัตราเพิ่มเฉลี่ยต่อปีเพียงร้อยละ 1.87 ซึ่งมีค่าใกล้เคียงกับอำเภอไทรน้อย และอำเภอบางใหญ่ ส่วนอำเภอเมือง อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางกรวย มีอัตราการเพิ่มเฉลี่ยต่อปี เท่ากับร้อยละ 4.2 5.9 และ 3.15 ซึ่งค่อนข้างสูง แต่ในช่วงปี พ.ศ. 2530-2538 อำเภอบางบัวทอง มีอัตราเพิ่มเฉลี่ยต่อปีเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 13.39 ส่วนอำเภอเมือง อำเภอปากเกร็ด และอำเภอ บางกรวยมีอัตราการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยต่อปี เท่ากับร้อยละ 4.55 4.76 และ 2.25 จะเห็นได้ว่า ในช่วง พ.ศ. 2526-2530 อำเภอเมือง อำเภอปากเกร็ด และอำเภอบางกรวย มีการเพิ่มขึ้นของประชากรสูงกว่าอำเภอบางบัวทอง อำเภอบางใหญ่ และอำเภอไทรน้อย ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 2530-2538 การขยายตัวของประชากรใน 3 อำเภอหลัง ได้แก่ อำเภอบางบัวทอง อำเภอบางใหญ่ และอำเภอไทรน้อย มีอัตราการเพิ่มเฉลี่ยสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอำเภอบางบัวทอง มีการเพิ่ม

ขึ้นของประชากรอย่างรวดเร็ว ส่วน 3 อำเภอแรก ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอปากเกร็ด และอำเภอบางกรวย มีอัตราการเพิ่มเฉลี่ยลดลงแต่ไม่มากนัก

ความหนาแน่นของประชากรในปี พ.ศ. 2538 จังหวัดนนทบุรี มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ยทั้งจังหวัดประมาณ 1,204 คนต่อตารางกิโลเมตร โดยมีอำเภอเมืองนนทบุรี มีความหนาแน่นมากที่สุด (4,198 คนต่อตารางกิโลเมตร) รองลงมาได้แก่ อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางกรวย อำเภอบางบัวทอง อำเภอบางใหญ่ และอำเภอไทรน้อย ความหนาแน่นเท่ากับ (1,876 1,321 819 492 และ 196 คนต่อตารางกิโลเมตร) ตามลำดับ (ตารางที่ 3.9)

เมื่อเปรียบเทียบความหนาแน่นของประชากรในปี พ.ศ. 2526 และ ปี พ.ศ. 2538 จากการศึกษาโดยการจัดกลุ่มพบว่า ในพื้นที่ อำเภอบางใหญ่ และไทรน้อย มีการเปลี่ยนแปลงความหนาแน่นเพียงเล็กน้อย ส่วนอำเภอเมือง อำเภอปากเกร็ด และอำเภอบางกรวย ซึ่งมีพื้นที่ติดต่อกับกรุงเทพฯ โดยตรง มีการเปลี่ยนแปลงความหนาแน่นเพิ่มขึ้น ส่วนอำเภอบางบัวทอง ในปี พ.ศ. 2538 มีการเปลี่ยนแปลงความหนาแน่นประชากร เพิ่มขึ้นสูงกว่า 2 อำเภอ (ไทรน้อย และบางใหญ่) มาก แสดงให้เห็นว่ามีการกระจายตัวของประชากรจากอำเภอที่มีพื้นที่ติดต่อกับกรุงเทพฯ โดยตรงมายังพื้นที่ต่อเนื่องเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอำเภอบางบัวทอง

การกระจายตัวของประชากร จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่กับประชากรของจังหวัดนนทบุรี โดยใช้ข้อมูลจำนวนประชากรระดับอำเภอ ในปี พ.ศ. 2526 และ พ.ศ. 2538 ด้วยวิธี Lorenze Curve (ตารางที่ 3.10 , 3.11) โดยการ Plot ค่าอัตราร้อยละสะสมของพื้นที่กับอัตราร้อยละสะสมของประชากร (แผนภูมิที่ 3.4) พิจารณาจาก

1. ถ้าเส้นโค้งเข้าหาจุดที่แกนทั้งสองตัดกันมากเท่าใด แสดงถึงการรวมตัวของประชากรมีมากเท่านั้น
2. ถ้าเส้นเชื่อมปลายแกนทั้งสองห่างออกจากจุดตัดของแกนทั้งสองมากเท่าใด แสดงถึงการกระจายตัวของประชากรในพื้นที่มากเท่านั้น

พบว่า ค่าดัชนีการกระจายตัวของประชากรในปี พ.ศ. 2526 และ ปี พ.ศ. 2538 มีค่าเท่ากับ 0.40578 และ 0.42162 ตามลำดับ แสดงว่าประชากรมีการกระจุกตัวในบางพื้นที่เพิ่มขึ้น โดยร้อยละ 50 ของประชากรรวมตัวกันอยู่ในพื้นที่ประมาณร้อยละ 83 ในปี พ.ศ. 2526 และ 2538

ตารางที่ 3.10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่และประชากร จังหวัดนนทบุรี ระดับอำเภอ พ.ศ. 2526

อำเภอ	ความหนาแน่น (คน/ตร.กม.)	พื้นที่			ประชากร		
		จำนวน (กม. ²)	ร้อยละ	C. P.	จำนวน(คน)	ร้อยละ	C. P.
ไทรน้อย	163.06	185.63	29.64	29.64	30,268	6.63	6.63
บางใหญ่	356.51	96.18	15.36	45.00	34,289	7.51	14.14
บางบัวทอง	362.02	114.60	18.30	63.29	41,487	9.09	23.23
บางกรวย	968.83	61.18	9.77	73.06	59,273	12.98	36.21
ปากเกร็ด	1,026.52	90.84	14.50	87.57	93,249	20.42	56.63
เมืองนนทบุรี	2,542.98	77.87	12.43	100.00	198,022	43.37	100.00
จังหวัดนนทบุรี	729.02	626.30	100.00	398.56	456,588	100.00	236.83

ตารางที่ 3.11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่และประชากร จังหวัดนนทบุรี ระดับอำเภอ พ.ศ. 2538

อำเภอ	ความหนาแน่น (คน/ตร.กม.)	พื้นที่			ประชากร		
		จำนวน (กม. ²)	ร้อยละ	C. P.	จำนวน(คน)	ร้อยละ	C. P.
ไทรน้อย	196.12	185.63	29.64	29.64	36,405	4.84	4.84
บางใหญ่	492.18	96.18	15.36	45.00	47,338	6.29	11.13
บางบัวทอง	819.76	114.60	18.30	63.29	93,945	12.49	23.62
บางกรวย	1,323.52	61.18	9.77	73.06	80,973	10.76	34.38
ปากเกร็ด	1,835.67	90.84	14.50	87.57	166,752	22.16	56.55
เมืองนนทบุรี	4,198.18	77.87	12.43	100.00	326,912	43.45	100.00
จังหวัดนนทบุรี	1,201.22	626.30	100.00	398.56	752,325	100.00	230.52

$$\text{ครุฑนการรวมตัว (C. I.)} = \frac{398.56 - 236.83}{398.56} = 0.40578$$

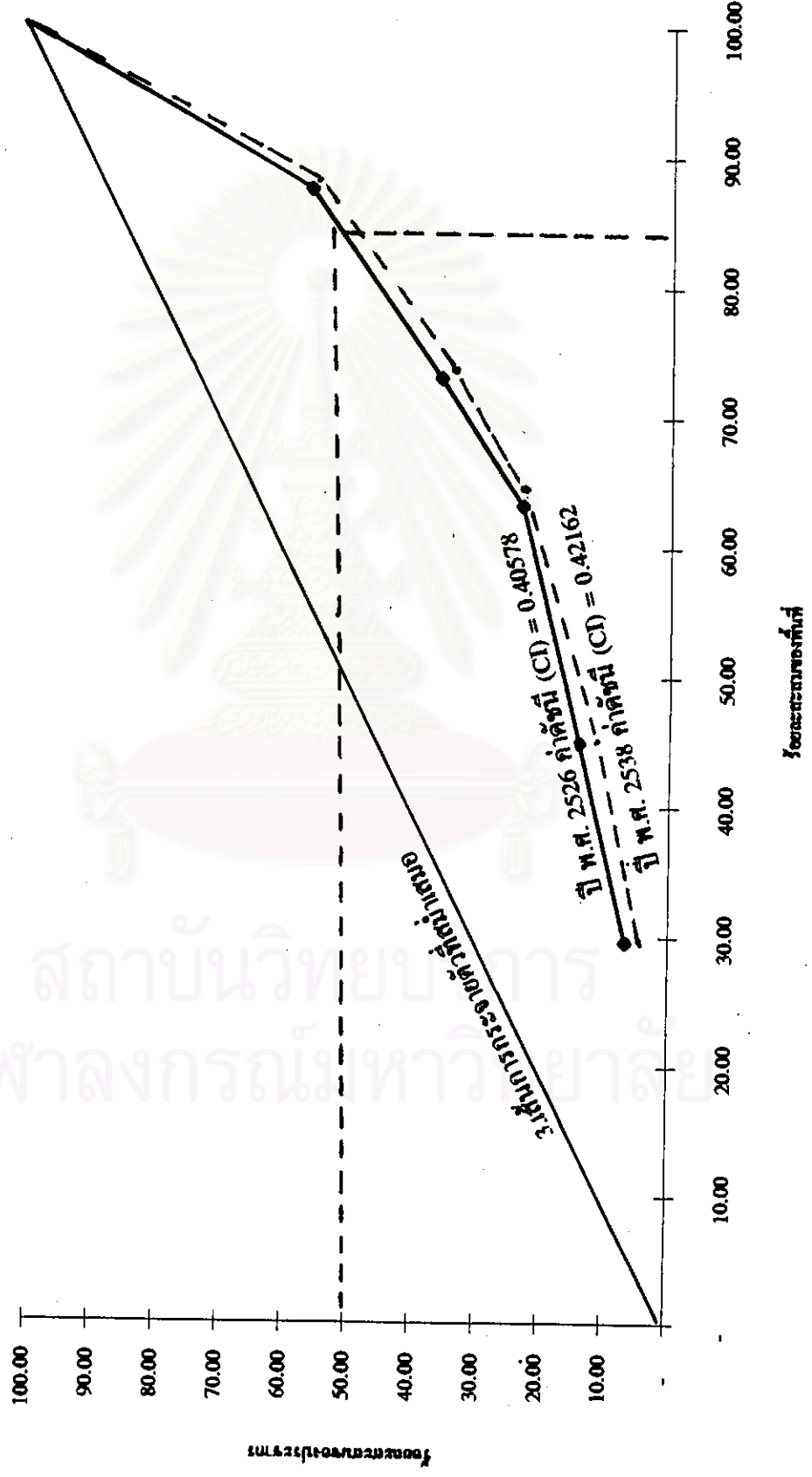
ปี พ.ศ. 2526

$$\text{ครุฑนการรวมตัว (C. I.)} = \frac{398.56 - 228.38}{398.56} = 0.42162$$

ปี พ.ศ. 2537

ที่มา : กองทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง

แผนภูมิที่ 3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่และประชากรในระดัอำเภอของจังหวัดนนทบุรี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. เศรษฐกิจ

ในการศึกษาส่วนนี้ มุ่งที่จะพิจารณาโครงสร้างและมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งในระดับภาคกรุงเทพมหานคร-ปริมณฑล และในระดับจังหวัด เพื่อให้ทราบถึงสัดส่วนขนาดสาขาการผลิตที่สำคัญ แนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงที่ผ่านมา ตลอดจนเศรษฐกิจสาขานำที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี

ข้อมูลโครงสร้างและมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑลอีก 5 จังหวัด ซึ่งประกอบด้วย นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม สมุทรสาคร และสมุทรปราการ ได้ใช้ข้อมูล ปี พ.ศ. 2532 และ 2536 จากสำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

โครงสร้างเศรษฐกิจในระดับภาค

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมและการเปลี่ยนแปลง

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (ราคาคงที่ ปี 2531) ในปี พ.ศ. 2532 และ 2536 เท่ากับ 886,983,344 และ 1,366,290,675 ล้านบาท ตามลำดับ คิดเป็นขนาดการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น (Relative Change) ในช่วงปี พ.ศ. 2532-2536 เท่ากับร้อยละ 57.41 หรือ มีอัตราการเพิ่มเฉลี่ยต่อปี เท่ากับร้อยละ 14.35

สัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์มวลรวมของกรุงเทพมหานคร เพียงจังหวัดเดียวเท่ากับร้อยละ 75.87 ในปี พ.ศ. 2532 และร้อยละ 75.93 ในปี พ.ศ. 2536 จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า สัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมของกรุงเทพมหานคร เมื่อเปรียบเทียบกับผลรวมของ 5 จังหวัดปริมณฑลได้มีแนวโน้มลดลง

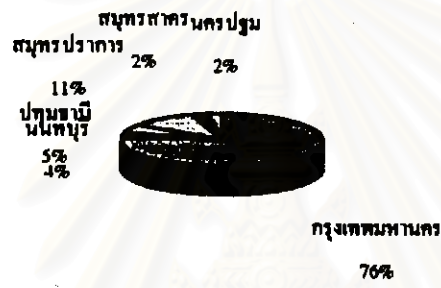
อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเฉพาะ 5 จังหวัดปริมณฑลแล้ว ปรากฏว่ามีเพียงสมุทรปราการ จังหวัดเดียวที่มีสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มขึ้นจากสัดส่วนร้อยละ 11.24 ในปี พ.ศ. 2532 เป็นร้อยละ 12.17 ในปี พ.ศ. 2536 ส่วนอีก 4 จังหวัดที่เหลือล้วนแล้วแต่มีสัดส่วน

ตารางที่ 3.12 ผลผลิตรวมของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปี พ.ศ.2532 และ 2536

จังหวัด	ปี พ.ศ.2532		ปี พ.ศ.2536		การเปลี่ยนแปลง		อัตราเพิ่มร้อยละ (พ.ศ.2532-2536)
	มูลค่าการผลิต	%	มูลค่าการผลิต	%	จำนวน	อัตราเพิ่ม	
กรุงเทพมหานคร	658,516,346	75.87	1,037,468,737	75.93	378,952,391	57.55	14.39
นนทบุรี	30,885,765	3.56	47,102,530	3.45	16,216,765	52.51	13.13
ปทุมธานี	40,472,959	4.66	55,052,545	4.03	14,579,586	36.02	9.01
สมุทรปราการ	97,578,486	11.24	166,339,502	12.17	68,761,016	70.47	17.62
สมุทรสาคร	21,288,085	2.45	32,660,881	2.39	11,372,796	53.42	13.36
นครปฐม	19,241,703	2.22	27,666,480	2.02	8,424,777	43.78	10.95
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	867,983,344	100.00	1,366,290,675	100.00	498,307,331	57.41	14.35

ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

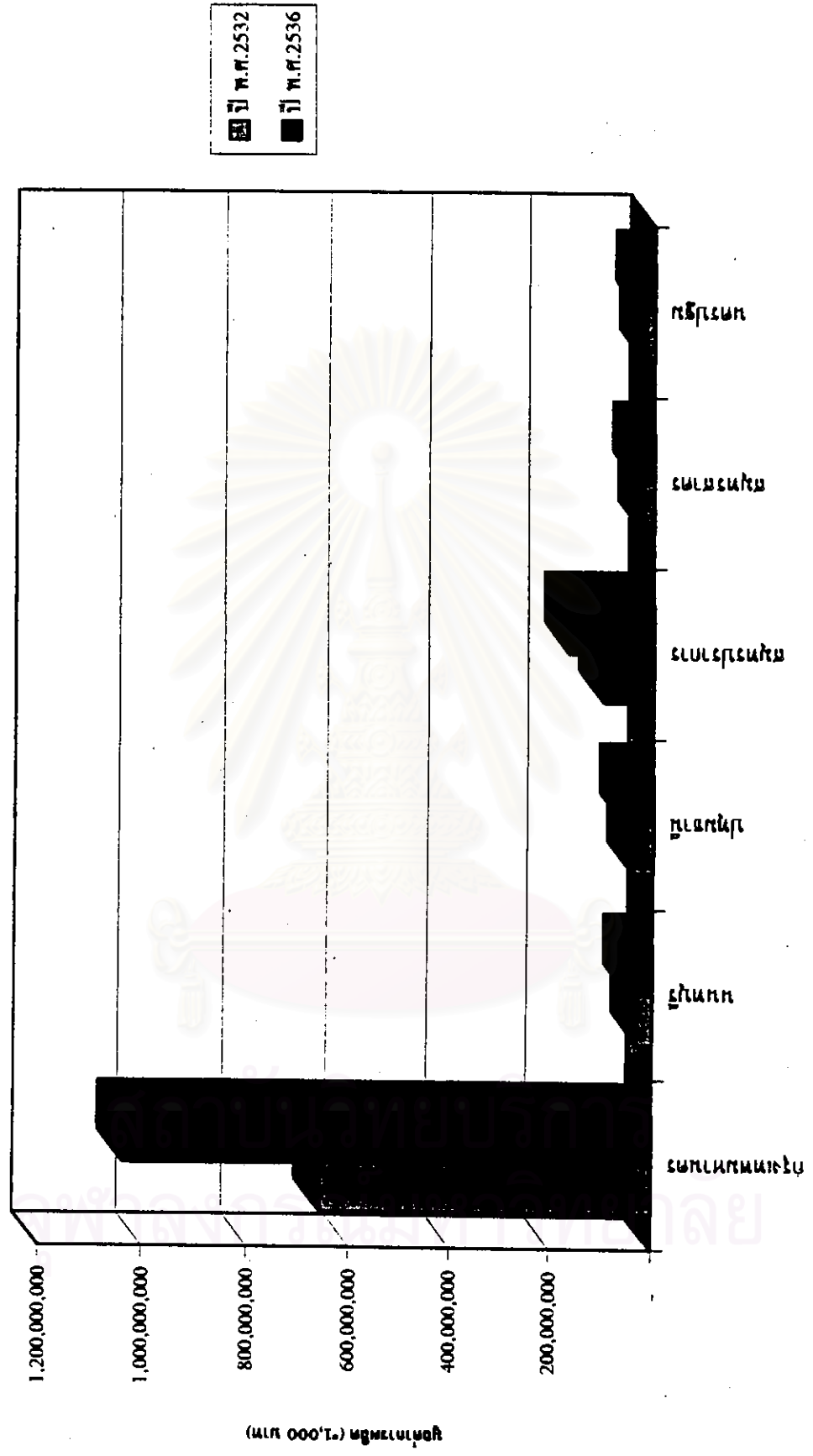
แผนภูมิที่ 3.5 แสดงมูลค่าผลผลิตมวลรวมของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปี พ.ศ.2532

แผนภูมิที่ 3.6 แสดงมูลค่าผลผลิตมวลรวมของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปี พ.ศ.2538

แผนภูมิที่ 3.7 แสดงมูลค่าของผลิตภัณฑ์มวลรวมของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปี พ.ศ.2532 และ 2536

(ล้านบาท) มูลค่า

จังหวัด

ตารางที่ 3.13 แสดงผลผลิตมวลรวมกรุงเทพมหานครและปริมณฑล รายสาขา ปี พ.ศ. 2532 และ 2536

จังหวัด	สาขาปฐมภูมิ						สาขาทุติยภูมิ								
	พ.ศ.2532		พ.ศ.2536		อัตราการเพิ่มเฉลี่ย/ปี		พ.ศ.2532		พ.ศ.2536		อัตราการเพิ่มเฉลี่ย/ปี				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
กรุงเทพมหานคร	8,951,214	18.10	9,287,224	17.57	0.94	274,953,551	65.30	451,204,521	64.79	16.03	379,087,188	89.79	581,620,604	90.39	13.36
นนทบุรี	3,195,906	6.46	2,590,158	4.90	-4.74	20,083,742	4.77	31,320,094	4.50	13.99	9,204,070	2.18	14,487,357	2.25	14.35
ปทุมธานี	5,037,258	10.19	5,005,936	9.47	-0.16	31,480,117	7.48	42,420,646	6.09	8.69	6,474,213	1.53	10,128,931	1.57	14.11
สมุทรปราการ	10,420,548	21.08	14,757,824	27.91	10.41	78,166,537	18.56	138,692,997	19.92	19.36	14,201,675	3.36	20,267,593	3.15	10.68
สมุทรสาคร	11,732,986	23.73	12,200,648	23.08	1.00	10,679,697	2.54	20,155,575	2.89	22.18	4,741,895	1.12	6,404,982	1.00	8.77
นครปฐม	10,103,086	20.43	9,030,954	17.08	-2.65	5,721,917	1.36	12,620,360	1.81	30.14	8,468,243	2.01	10,530,643	1.64	6.09
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	49,440,998	100.00	52,872,744	100.00	1.74	421,085,561	100.00	696,414,193	100.00	16.35	422,177,284	100.00	643,440,110	100.00	13.10

ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ส่วน ถดถอยทั้งสิ้น โดยในปี พ.ศ. 2536 สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคกรุงเทพฯและ
ปริมณฑล ซึ่งมีมูลค่ารวม 1,366,290.675 ล้านบาท นั้นเป็นสัดส่วนของกรรทพมทานครมากที่สุด
เท่ากับร้อยละ 75.93 สมุทรปราการ 12.17 ปทุมธานี 4.03 นนทบุรี 3.45 สมุทรสาคร 2.39 และ
นครปฐมน้อย ที่สุดเพียงเท่ากับร้อยละ 2.02 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.12)

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาถึงโครงสร้างของผลิตภัณฑ์มวลรวมโดยแบ่งโครงสร้าง
การผลิตออกเป็นสาขาหลัก 3 สาขา อันได้แก่ ปฐมภูมิ (Primary Sector) ทุติยภูมิ (Secondary
Sector) และตติยภูมิ (Tertiary Sector) เพื่อที่จะวิเคราะห์ถึงโครงสร้างเศรษฐกิจหลักที่สำคัญของพื้นที่
แต่ละจังหวัดของภาคกรุงเทพฯและปริมณฑล ซึ่งปรากฏผลดังนี้

จังหวัดที่มีสัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมในภาคปฐมภูมิ (Primary Sector) สูงโดยมี
สาขาเกษตรกรรมเป็นสาขาหลัก ได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีสัดส่วนในปี พ.ศ. 2536
ประมาณร้อยละ 27.91 ของภาคกรุงเทพฯและปริมณฑล รองลงมาได้แก่ จังหวัด
สมุทรสาคร กรุงเทพฯและนครปฐม ปทุมธานีและนนทบุรี เท่ากับร้อยละ 23.08 17.57
17.08 9.47 และ 4.90 ตามลำดับ สำหรับอัตราการขยายตัว จังหวัดสมุทรปราการ มีอัตราเพิ่ม
เฉลี่ยต่อปี (พ.ศ. 2532-2536) สูงที่สุดเท่ากับร้อยละ 10.41 ส่วนจังหวัดนนทบุรีมีอัตราการเพิ่มเฉลี่ย
ต่อปี (พ.ศ. 2532-2536) น้อยที่สุด เท่ากับร้อยละ (- 4.74) ตัวเลขติดลบ ซึ่งแสดงว่าไม่มีการเพิ่ม
ของภาคปฐมภูมิเลยในช่วงปี พ.ศ. 2532-2536 รวมถึงจังหวัดปทุมธานีและนครปฐมด้วย ซึ่งมี
อัตราเพิ่มเฉลี่ยติดลบด้วย สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เกิดจากการขยายตัวของกรุงเทพฯและปริมณฑลไปยัง
จังหวัดปริมณฑล 3 จังหวัดนี้ ทำให้การผลิตภาคปฐมภูมิน้อยลงและไปขยายตัวทางภาคทุติยภูมิ
และตติยภูมิมากขึ้น

จังหวัดที่มีสัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมในภาคทุติยภูมิสูง อันประกอบด้วย สาขา
การผลิตและก่อสร้าง ได้แก่ กรุงเทพฯและปริมณฑล โดยมีสัดส่วนในปี พ.ศ. 2536 ประมาณ ร้อยละ
64.79 ของภาคกรุงเทพฯและปริมณฑล รองลงมาได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ ปทุมธานี
นนทบุรี สมุทรสาคร และนครปฐม เท่ากับร้อยละ 19.92 6.09 4.50 2.89 และ 1.81 ตามลำดับ
สำหรับอัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปี (พ.ศ. 2532-2536) ปรากฏว่า จังหวัดนครปฐม มีอัตราการ
ขยายตัวเฉลี่ยต่อปีสูงที่สุดเท่ากับร้อยละ 30.14 รองลงมาได้แก่ สมุทรสาคร สมุทรปราการ
กรุงเทพฯและปริมณฑล นนทบุรี และปทุมธานี เท่ากับร้อยละ 22.18 19.36 16.03 13.99 และ 8.69
ตามลำดับ

จังหวัดที่มีสัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมในภาคคดียุติสูง อันประกอบด้วยสาขา การค้าและบริการ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร โดยมีสัดส่วนในปี พ.ศ. 2536 ประมาณร้อยละ 90.39 ของภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล รองลงมาได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ นนทบุรี นครปฐม ปทุมธานี และสมุทรสาคร เท่ากับร้อยละ 3.15 2.25 1.64 1.57 และ 1.00 ตามลำดับ สำหรับอัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปี (พ.ศ. 2532-2536) ปรากฏว่า จังหวัดนนทบุรี มีอัตราการ ขยายตัวเฉลี่ยต่อปีสูงที่สุด เท่ากับร้อยละ 14.35 รองลงมาได้แก่ ปทุมธานี กรุงเทพมหานคร สมุทร-ปราการ,สมุทรสาคร และนครปฐม เท่ากับร้อยละ 14.11 13.36 10.68 8.77 และ 6.09 ตามลำดับ

สำหรับภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปี (ปี พ.ศ. 2532-2536) ของภาคต่าง ๆ ดังนี้ ภาคปฐมภูมิ มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปี เท่ากับร้อยละ 1.74 ภาคทุติยภูมิ มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปี เท่ากับร้อยละ 16.35 และภาคคดียุติ มีอัตราการขยาย ตัวเฉลี่ยต่อปี เท่ากับร้อยละ 13.10 แสดงว่าภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีการเพิ่มขึ้นของ ภาคทุติยภูมิและคดียุติ ในปี พ.ศ. 2532-2536 สูงขึ้นส่วนภาคปฐมภูมิ มีการเพิ่มขึ้นน้อยมาก ซึ่งเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงอาชีพของคนในภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จากอาชีพใน ภาคเกษตรกรรมไปสู่ภาคอุตสาหกรรมและภาคการค้าและบริการมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามความเจริญ และขบวนการเปลี่ยนแปลงเป็นเมือง (Urbanization) ของกรุงเทพมหานคร ที่ขยายตัวไปสู่จังหวัด ปริมณฑลโดยรอบ

รายได้เฉลี่ยต่อบุคคลเป็นดัชนีทางเศรษฐกิจที่สำคัญตัวหนึ่งที่สามารถจะใช้เป็นตัวจัด ลำดับความเจริญหรือการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของแต่ละพื้นที่ได้ หรืออาจจะใช้เป็นตัวเปรียบเทียบ เพื่อหาลำดับความสำคัญทางเศรษฐกิจของแต่ละพื้นที่อย่างหยาบ ๆ ได้ ทั้งนี้ระดับรายได้ เฉลี่ยต่อบุคคล หมายถึง มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่นั้นๆ เฉลี่ยด้วยจำนวนประชากรในพื้นที่ นั้นเป็นมูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อบุคคลต่อปี

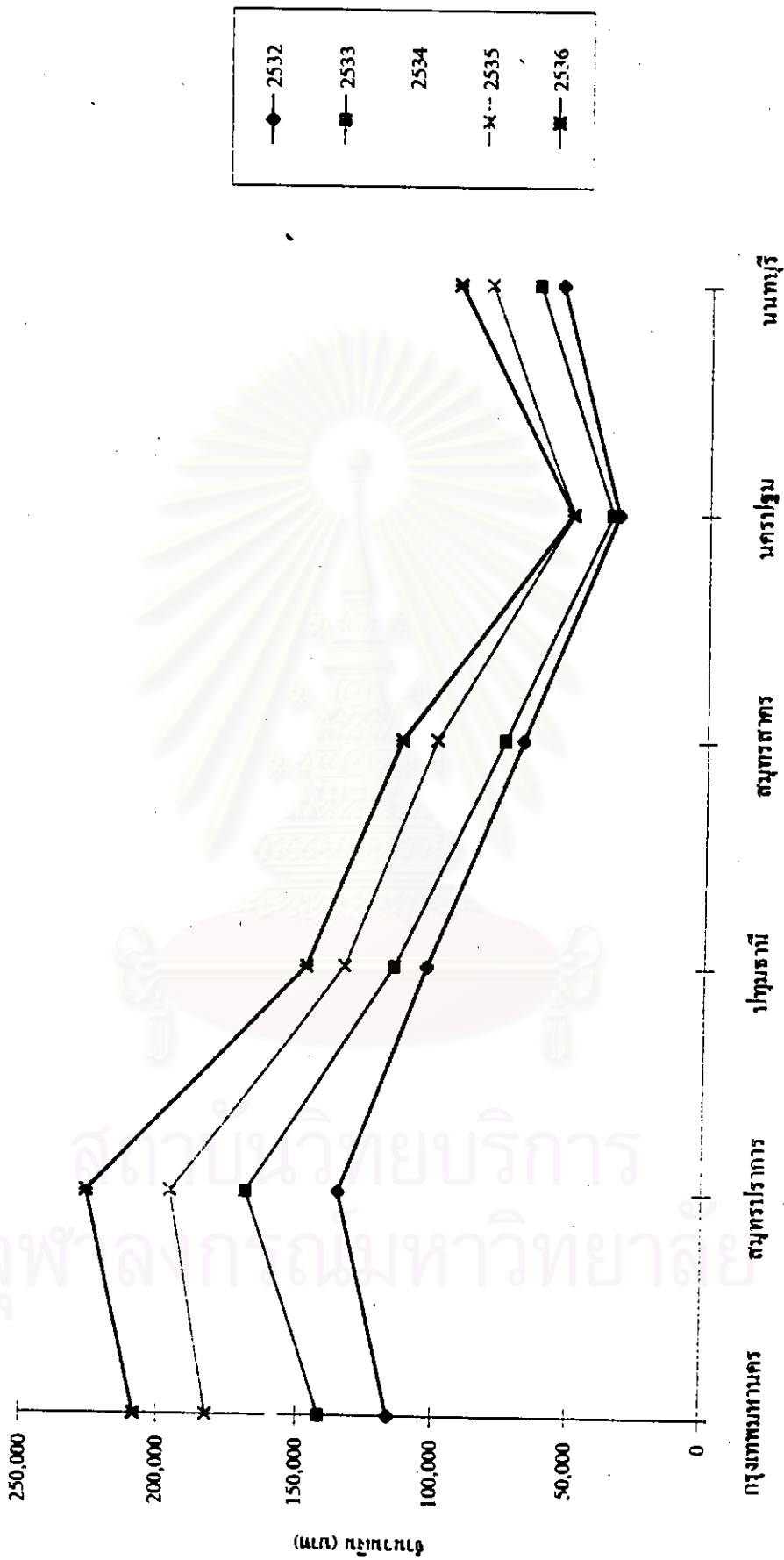
รายได้เฉลี่ยต่อประชากร เมื่อเปรียบเทียบรายได้เฉลี่ยต่อประชากร ระหว่าง 6 จังหวัด ในภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (ตารางที่ 3.14) ในปี พ.ศ. 2536 ปรากฏว่า จังหวัดสมุทร-ปราการ มีรายได้เฉลี่ยต่อประชากรต่อปี สูงที่สุดเท่ากับ 226,672 บาท รองลงมาได้แก่ กรุงเทพมหานคร สมุทรสาคร นนทบุรี และนครปฐม เท่ากับ 208,455 148,366 113,726 94,384 และ 51,162

ตารางที่ 3.14 รายได้เฉลี่ยต่อประชากรของภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกรายจังหวัด

จังหวัด	2532		2533		2534		2535		2536		2532 - 2536	
	รายได้ ประชากร / คน	จำนวน ประชากร (พันคน)	รายได้ ประชากร / คน	จำนวน ประชากร (พันคน)	รายได้ ประชากร / คน	จำนวน ประชากร (พันคน)	รายได้ ประชากร / คน	จำนวน ประชากร (พันคน)	รายได้ ประชากร / คน	จำนวน ประชากร (พันคน)	อัตราเพิ่ม	อัตราเพิ่ม เฉลี่ย/ปี
กรุงเทพมหานคร	115,919	6,040	141,285	6,162	158,389	6,267	182,378	6,370	208,455	6,470	79.83	19,95704
สมุทรปราการ	135,100	783	168,946	803	182,236	824	196,068	842	226,672	856	67.78	16,94523
ปทุมธานี	103,508	418	115,404	426	128,493	437	133,881	458	148,366	478	43.34	10,83443
สมุทรสาคร	68,728	330	75,592	337	87,484	345	100,870	355	113,726	361	65.47	16,36815
นครปฐม	34,023	610	36,309	621	41,559	629	50,707	642	51,162	669	50.37	12,59369
นนทบุรี	55,800	592	64,191	621	75,889	653	82,706	674	94,384	686	69.15	17,28674
กวมและปริมณฑล	105,513	8,773	127,460	8,970	142,525	9155	161,895	9,341	184,211	9,520	74.59	18,64652

ที่มา : รายงานผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนภูมิที่ 3.8 แสดงรายได้เฉลี่ยประชากรของกรุงเทพมหานครและปริมณฑลปี พ.ศ. 2532 - 2536

จังหวัด

ศูนย์วิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.15 รายได้ของจังหวัดนนทบุรีเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นๆ ในภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
พ.ศ. 2536 ตามราคาคงที่ปี พ.ศ.2531

จังหวัด	ผลิตภัณฑ์รวม		ประชากร		ผลิตภัณฑ์รวมเฉลี่ย	
	1,000 บาท	อันดับที่	คน (1,000 คน)	อันดับที่	บาท/คน/ปี	อันดับที่
กรุงเทพมหานคร	1,348,704,182	1	6,470	1	208,455	2
สมุทรปราการ	194,031,371	2	856	2	226,672	1
นนทบุรี	64,747,620	4	686	3	94,384	5
ปทุมธานี	70,918,754	3	478	5	148,366	3
สมุทรสาคร	41,055,055	5	361	6	113,726	4
นครปฐม	34,227,237	6	669	4	52,162	6
ภาคกรุงเทพฯและปริมณฑล	1,753,684,219		95,520		184,211	
ภาคปริมณฑล	404,980,037		3,050		-24,244	
นนทบุรี/ภาคกรุงเทพฯและปริมณฑล	3.69%		7.20%		51.23%	
นนทบุรี/ปริมณฑล	15.98%		22.49%		-	

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.16 จำนวนผู้ประกอบการค้าตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ของจังหวัดนนทบุรี จำนวนกรวยอำเภอ
(รับค่าจดทะเบียนพาณิชย์ หน่วย : ราย)

อำเภอ	ปี พ.ศ.							อัตราการเปลี่ยนแปลง ปี พ.ศ.2529 - 2534
	2529	2530	2531	2532	2533	2534		
เมืองนนทบุรี	3,603	3,788	3,956	4,147	4,333	4,530	20.46	
บางกรวย	883	918	965	1,018	1,067	1,113	20.66	
บางใหญ่	485	503	438	554	583	622	22.03	
บางบัวทอง	588	606	648	659	726	777	24.32	
ปากเกร็ด	1,011	1,090	1,150	1,268	1,401	1,571	35.65	
ไทรน้อย	330	340	358	378	400	421	21.62	
รวม	6,900	7,245	7,515	8,024	8,510	9,034	23.62	

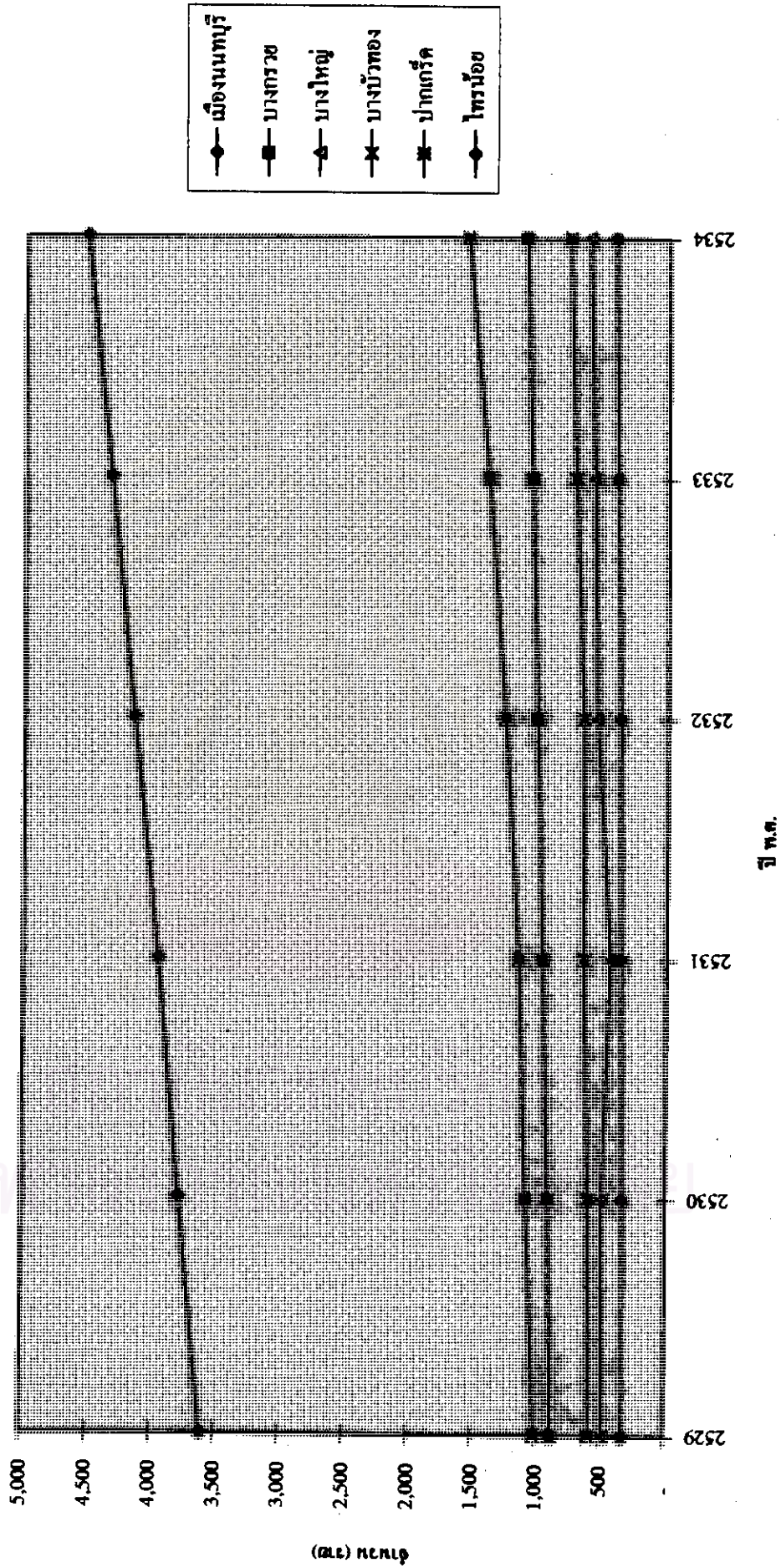
ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนนทบุรี

ตารางที่ 3.17 แสดงจำนวนผู้ประกอบการธุรกิจที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลประเภทต่าง ๆ ของจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2530 - 2536

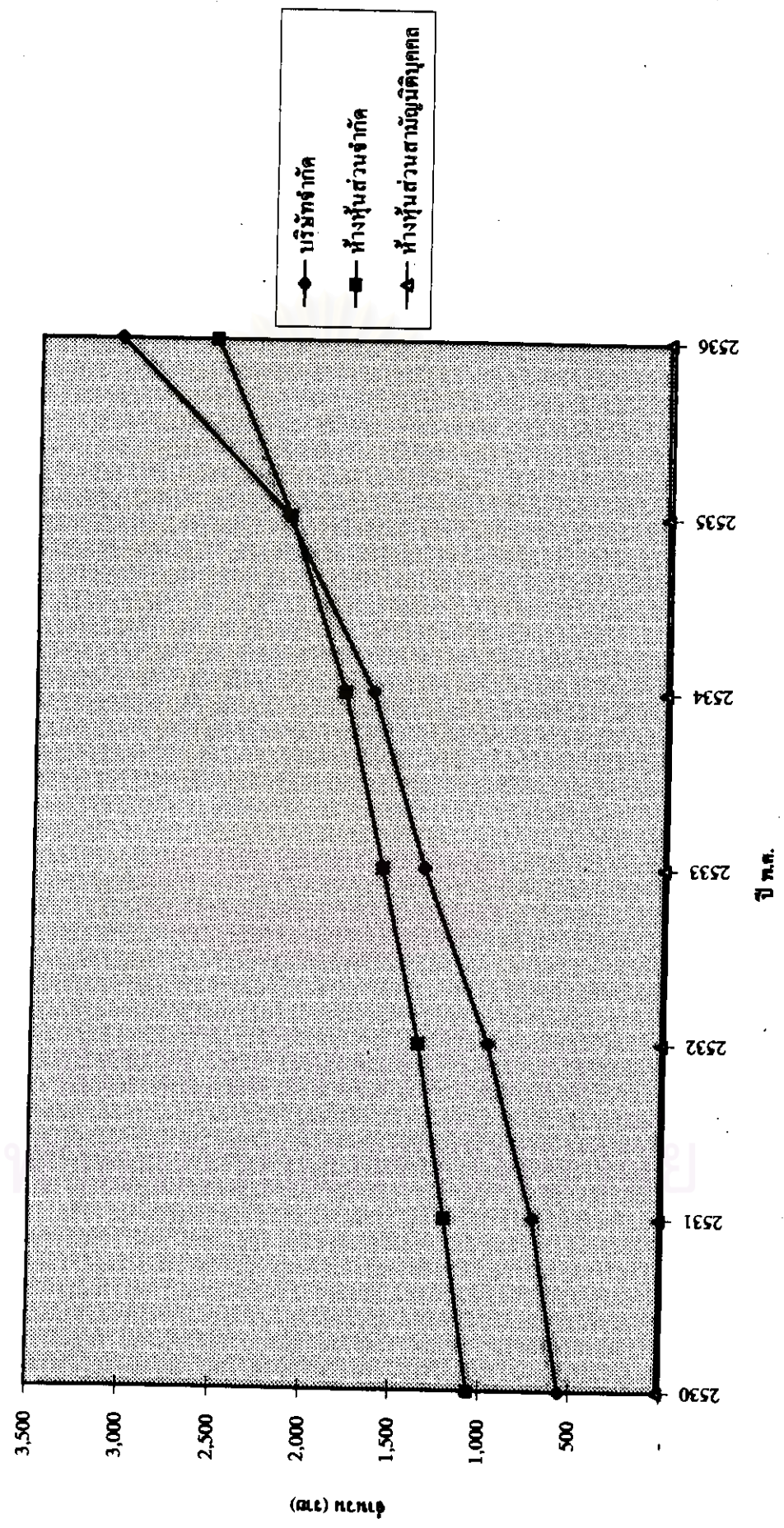
ประเภท	ปี พ.ศ.							การเปลี่ยนแปลง พ.ศ.2530-2536	
	2530	2531	2532	2533	2534	2535	2536	จำนวนที่เพิ่มขึ้น	ร้อยละ
บริษัทจำกัด	556	718	979	1,346	1,644	2,129	3,059	2,503.00	81.82
ห้างหุ้นส่วนจำกัด	1,062	1,209	1,368	1,577	1,800	2,115	2,535	1,473.00	58.11
ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล	19	19	19	19	21	22	22	3.00	13.64
รวม	1,637	1,946	2,366	2,942	3,465	4,266	5,616	3,979.00	70.85

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนนทบุรี

แผนภูมิที่ 3.9 แสดงจำนวนผู้ประกอบการค้า ของจังหวัดมณฑลบุรี จำแนกรายอำเภอ พ.ศ.2529 - 2534

แผนภูมิที่ 3.10 แสดงจำนวนผู้ประกอบการธุรกิจจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลประเภทต่าง ๆ ของจังหวัดนนทบุรี พ.ศ.2530-2536

จากการพิจารณาขนาดการเปลี่ยนแปลง (Relative Change) จากปี พ.ศ. 2532-2536 ปรากฏว่ากรุงเทพมหานครมากที่สุด ซึ่งเท่ากับร้อยละ 19.95 รองลงมาได้แก่ นนทบุรี สมุทรปราการ สมุทรสาคร นครปฐม และปทุมธานี เท่ากับร้อยละ 17.28 16.94 16.36 12.559 และ 10.83 ตามลำดับ

การค้าในจังหวัดนนทบุรีนั้น มีการค้าส่งและการค้าปลีก โดยส่วนใหญ่คนไทยเชื้อสายจีนจะเป็นผู้ประกอบการค้า ส่วนคนไทยนั้นจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากกว่า ทั้งนี้เนื่องจากขาดเงินทุนในการประกอบกิจการค้า และเป็นความเคยชินที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม สินค้าออกที่สำคัญของจังหวัด ได้แก่ ข้าว ผักต่าง ๆ ผลไม้ เพอร์นิเจอร์ และเสื้อผ้าสำเร็จรูป โดยมีตลาดส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียง

สำหรับภาวะเศรษฐกิจในภาคต่าง ๆ ของจังหวัดนนทบุรี มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นเห็นได้จากการขออนุญาตจัดตั้งร้านค้าจดทะเบียนพาณิชย์ และธุรกิจจดทะเบียนประเภทนิติบุคคลโดยอัตราการเปลี่ยนแปลงจำนวนร้านค้าจดทะเบียนในช่วงปี พ.ศ. 2529-2534 ของจังหวัดนนทบุรี และอำเภอต่าง ๆ พบว่า จังหวัดนนทบุรี มีจำนวนร้านค้าจดทะเบียน ปี พ.ศ. 2529 จำนวน 6,900 ราย ในปี พ.ศ. 2534 จำนวน 9,034 ราย อัตราการเปลี่ยนแปลง ปี พ.ศ. 2529-2534 เท่ากับร้อยละ 23.62 สำหรับการเปลี่ยนแปลงในระดับอำเภอ อำเภอบางบัวทอง มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในอันดับที่ 2 รองจากอำเภอปากเกร็ดอำเภอเดียว ซึ่งมีอัตราการเปลี่ยนแปลงของอำเภอบางบัวทอง เท่ากับร้อยละ 24.32 อำเภอปากเกร็ด เท่ากับร้อยละ 35.62 อันดับที่ 3 ได้แก่ อำเภอบางใหญ่ เท่ากับร้อยละ 22.03 จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าในจังหวัดนนทบุรีมีกิจการค้าที่เจริญและขยายตัวค่อนข้างสูง โดยเฉพาะภายในอำเภอปากเกร็ด บางบัวทองและบางใหญ่ ซึ่งมีอัตราการเปลี่ยนแปลงอยู่ในอัตราที่สูงกว่าอำเภออื่น ๆ ถึงแม้ว่าจำนวนร้านค้าจะน้อยกว่าในอำเภอเมืองและบางกรวย ซึ่งโครงสร้างการผลิตกิจการค้าและการบริการของจังหวัดนนทบุรีเป็นภาคเศรษฐกิจใหม่ที่เป็นตัวเร่งให้เขตชุมชนขยายตัวได้เพราะมีความจำเป็นในเรื่องของความต้องการแรงงานนั่นเองเป็นจำนวนมาก และปัจจัยด้านการขยายตัวของชุมชนในเรื่องของที่อยู่อาศัยนั่นเองก็จะมีผลทำให้ผู้อยู่อาศัยมีความต้องการซื้อสินค้าและบริการต่าง ๆ อันจะส่งผลให้แนวโน้มของชุมชนมีกิจการค้าและบริการขยายตัวค่อนข้างสูงต่อไป

อุตสาหกรรมระดับจังหวัด

โรงงานอุตสาหกรรมของจังหวัดนนทบุรีในปี พ.ศ. 2530 มีจำนวนรวม 351 แห่ง ส่วนใหญ่อยู่ในอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางกรวย และอำเภอบางบัวทอง เท่ากับร้อยละ 56.41 23.65 8.26 และ 7.41 ตามลำดับ ส่วน 2 อำเภอที่เหลือ คืออำเภอไทรน้อย และอำเภอบางใหญ่มีโรงงานเพียงร้อยละ 2.56 และ 1.71 สำหรับจำนวนโรงงานปี พ.ศ. 2538 มีจำนวนรวม 1,232 แห่ง ส่วนใหญ่อยู่ในอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางบัวทอง และอำเภอบางกรวย เท่ากับร้อยละ 40.18 18.75 19.16 และ 8.12 ตามลำดับ ส่วน 2 อำเภอที่เหลือ คืออำเภอไทรน้อย และอำเภอบางใหญ่ มีโรงงานเพียงร้อยละ 7.11 และ 6.09

เงินทุนจดทะเบียนในปี พ.ศ. 2530 มีรวมกันประมาณ 4,914.8 ล้านบาท ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเงินทุนของโรงงานในอำเภอปากเกร็ดและอำเภอเมือง ซึ่งเท่ากับร้อยละ 56.08 และ 40.48 ตามลำดับ โดยที่อำเภอปากเกร็ดมีโรงงานเพียง 83 แห่ง และอำเภอเมืองมีถึง 198 แห่ง ค่าเฉลี่ยเงินทุนต่อโรงงานของอำเภอปากเกร็ดและอำเภอเมืองนนทบุรี อยู่ในระดับที่สูงคือเท่ากับ 33.20 ล้านบาท/แห่ง และ 10.04 ล้านบาท/แห่ง ตามลำดับ

สำหรับจำนวนเงินทุนจนถึงปี พ.ศ. 2538 มีรวมกันประมาณ 19,260.45 ล้านบาท ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเงินทุนของโรงงานในอำเภอปากเกร็ด อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอไทรน้อย และอำเภอบางบัวทอง ซึ่งเท่ากับร้อยละ 41.05 21.88 17.62 และ 14.29 ตามลำดับ ส่วนอำเภอบางใหญ่ และอำเภอบางกรวย มีเงินลงทุนเพียงร้อยละ 3.03 และ 2.13

สำหรับการจ้างงานของภาคอุตสาหกรรมในปี พ.ศ. 2530 มีรวมกันประมาณ 24,642 คน ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอปากเกร็ด และอำเภอเมืองนนทบุรี มีการจ้างงาน 16,538 และ 7,071 คน หรือเท่ากับร้อยละ 67.11 และ 28.69 ตามลำดับ

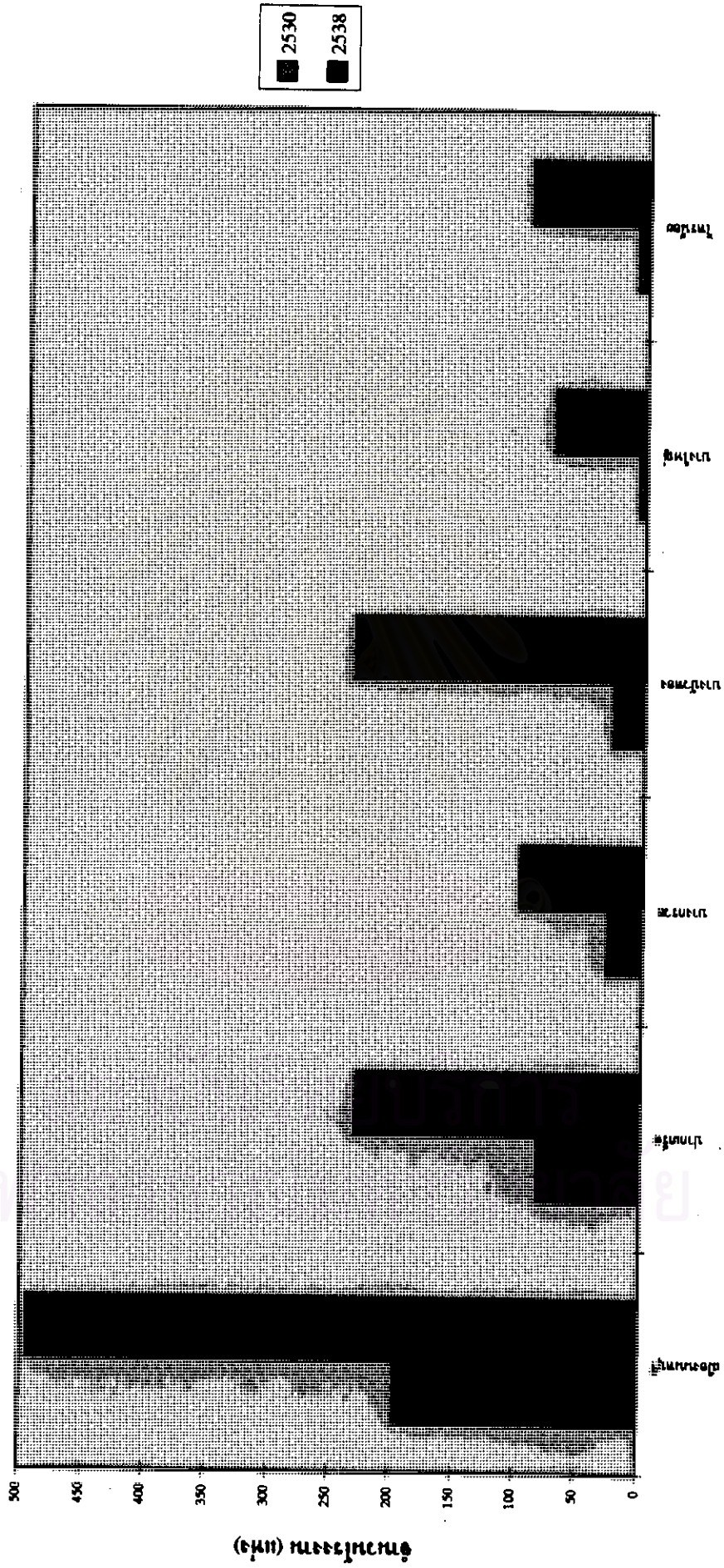
สำหรับการจ้างงานของภาคอุตสาหกรรมจนถึงปี พ.ศ. 2538 มีการจ้างงานรวมกันประมาณ 51,584 คน ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอปากเกร็ด อำเภอเมืองนนทบุรี และอำเภอบางบัวทอง มีการจ้างงาน 24,551 14,597 และ 5,321 คน ตามลำดับ หรือเท่ากับร้อยละ 47.59 28.30 และ 10.32 ตามลำดับ

ตารางที่ 3.18 แสดงการเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงาน เงินทุน และคนงานแยกตามรายอำเภอ ปีพ.ศ.2530 - 2538

อำเภอ	จำนวนโรงงาน			จำนวนคนงาน			จำนวนเงินลงทุน			อัตราการเติบโต (Growth Rate) ปีพ.ศ.2530 - 2538		
	2530	2538	%	2530	2538	%	2530	2538	%	จำนวนโรงงาน	จำนวนคนงาน	จำนวนเงินลงทุน
	เมืองนนทบุรี	198	495	40.18	7,071	28,699	28.30	1,989.63	4,213.70	40.48	12.14	9.48
ปากเกร็ด	83	231	18.75	16,538	67.11	47.59	2,756.17	56.08	7,906.63	13.65	5.06	14.08
บางกรวย	29	100	8.12	594	2.41	3.57	82.64	1.68	410.10	16.73	15.18	22.17
บางบัวทอง	26	236	19.16	271	1.10	10.32	52.17	1.06	2,753.24	31.75	45.09	64.17
บางใหญ่	6	75	6.09	29	0.12	2.52	5.45	0.11	582.98	37.12	60.84	79.33
ไทรน้อย	9	95	7.71	139	0.56	7.71	28.74	0.58	3,393.80	34.26	52.07	81.56
รวม	351	1,232	100	24,642	100	100	4,914.80	100	19,260.45	16.99	9.67	18.62

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัดนนทบุรี

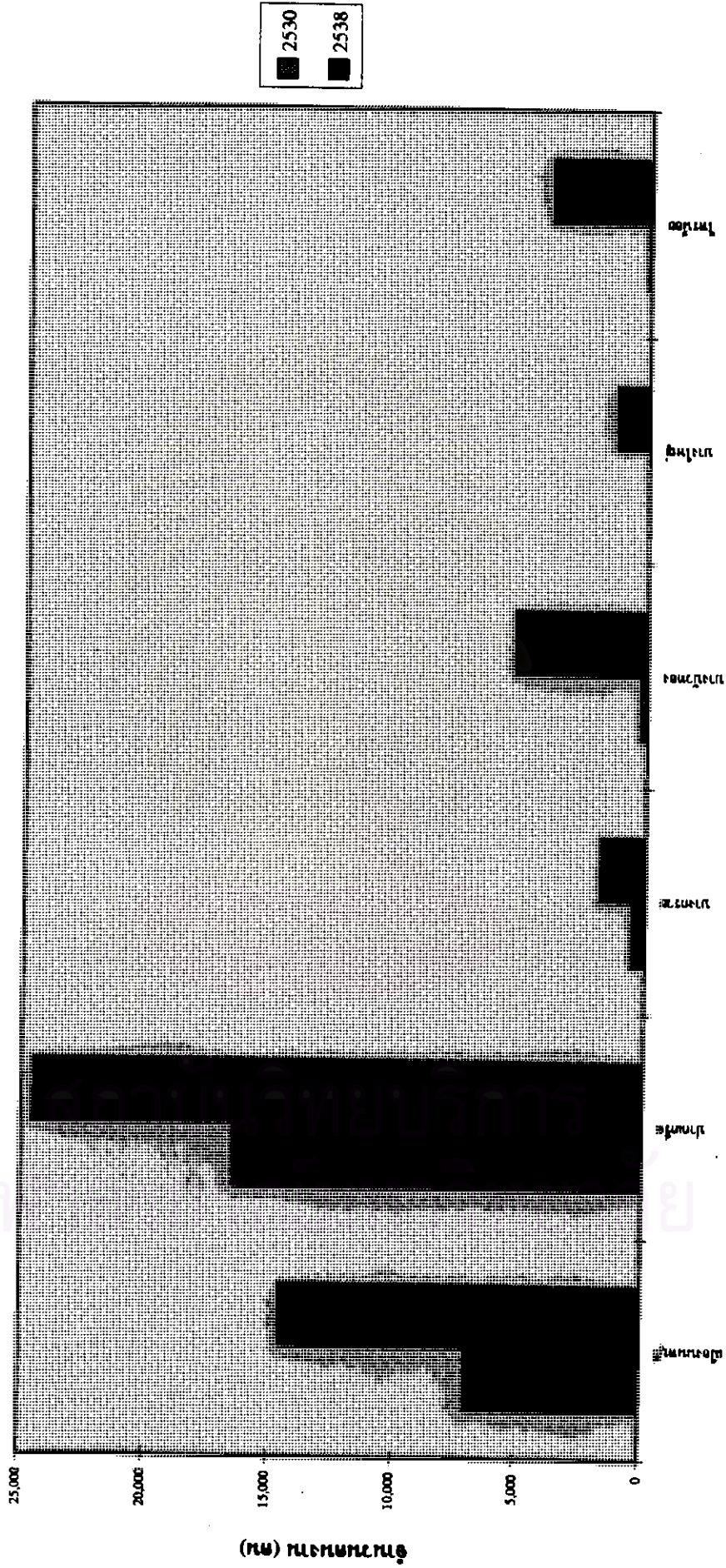
แผนภูมิที่ 3.11 แสดงจำนวนโรงงานในจังหวัดนนทบุรี จำแนกรายอำเภอ ปี พ.ศ.2530 - 2538

(จำนวน) โรงงาน

อำเภอ

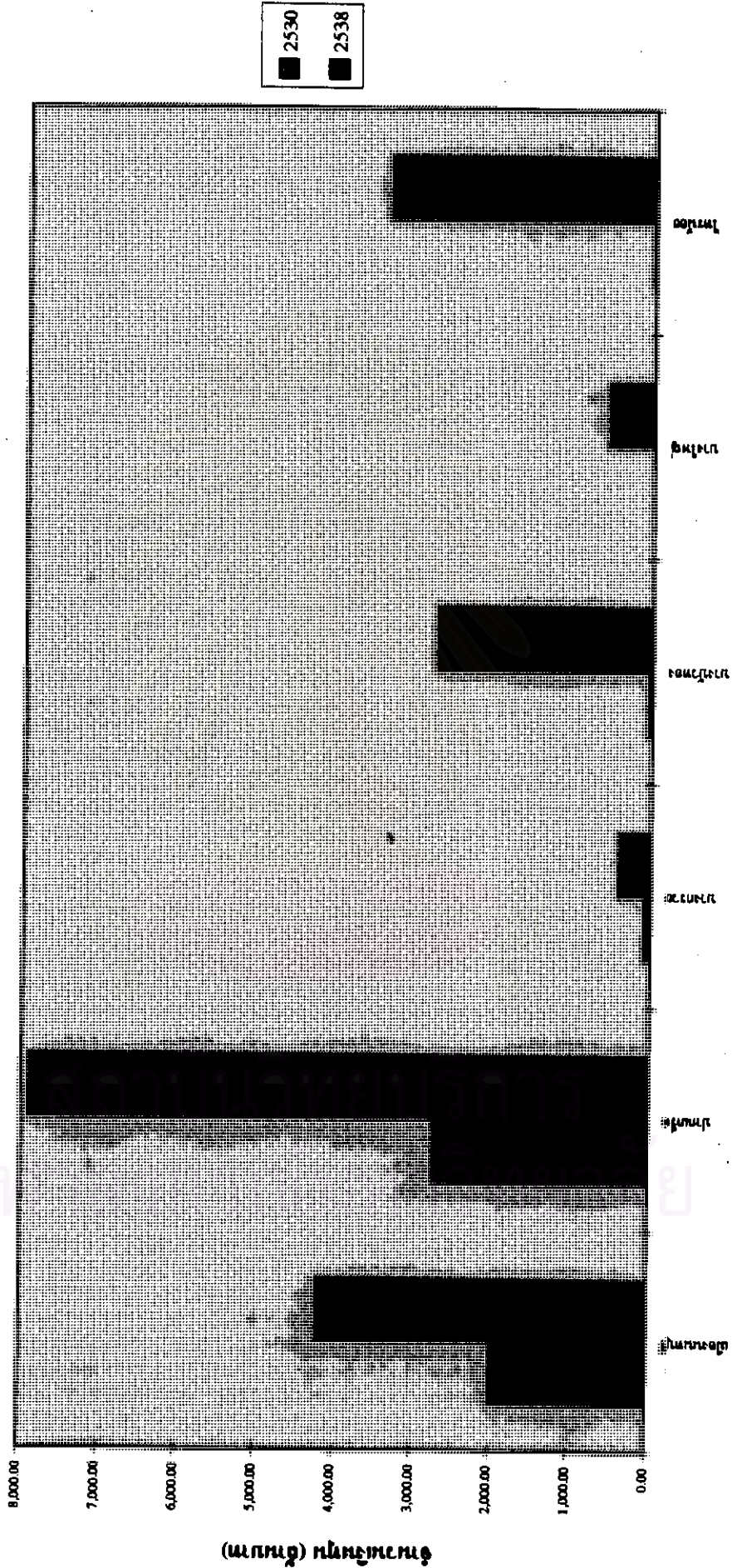
แผนภูมิที่ 3.12 แสดงจำนวนคนงานในจังหวัดนนทบุรี จำแนกรายอำเภอ ปี พ.ศ.2530 - 2538

อำเภอ

(หมื่น) คนงานคนงาน

แผนภูมิที่ 3.13 แสดงจำนวนเงินทุนในจังหวัดนนทบุรี จำแนกรายอำเภอ ปี พ.ศ.2530 - 2538

อำเภอ

(ล้านบาท) พันล้านบาท

แนวโน้มการขยายตัวของอุตสาหกรรมในระดับจังหวัดคนนนทบุรี จากการเปรียบเทียบจำนวนโรงงาน จำนวนเงินทุน และจำนวนคนงานระหว่างช่วง ปี พ.ศ. 2530-2538 พบว่า มีการเพิ่มขึ้นของจำนวนโรงงานอย่างต่อเนื่อง จำนวนโรงงานในอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด และอำเภอบางกรวยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องแต่ไม่โดดเด่นเท่าใดนัก ส่วนอำเภอบางบัวทอง อำเภอไทรน้อย และอำเภอบางใหญ่ มีการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่วนจำนวนเงินทุน และจำนวนคนงาน พบว่าอำเภอปากเกร็ดมีการเพิ่มขึ้นสูงที่สุด มากกว่าอำเภอเมืองนนทบุรี ซึ่งมีจำนวนโรงงานมากกว่า สำหรับอำเภอบางบัวทอง และอำเภอไทรน้อยมีการเพิ่มขึ้นสูงขึ้นมากตามจำนวนโรงงานที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่วนอำเภอบางใหญ่ อำเภอบางกรวย มีการเพิ่มไม่มากเท่าไรนัก

จากอัตราการเติบโตปี พ.ศ. 2530-2538 พบว่าในด้านจำนวนโรงงานจังหวัดคนนนทบุรี มีอัตราการเติบโตร้อยละ 16.99 อำเภอบางใหญ่มีอัตราการเติบโตสูงสุด ร้อยละ 37.12 รองลงอำเภอไทรน้อย และอำเภอบางบัวทองเท่ากับร้อยละ 37.12 และ 31.75 ส่วนอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด และบางกรวย อัตราการเติบโตต่ำกว่ากลุ่มแรก เท่ากับร้อยละ 12.14 13.65 และ 16.73 ตามลำดับ

ในด้านจำนวนคนงานและจำนวนเงินลงทุน อัตราการเติบโตยังคงแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ คืออำเภอบางใหญ่ ไทรน้อย และบางบัวทอง มีอัตราการเติบโตสูง ส่วนกลุ่มอำเภอเมืองนนทบุรี ปากเกร็ด และบางกรวยมีอัตราการเติบโตต่ำ แสดงให้เห็นว่าในอนาคตอำเภอบางใหญ่ ไทรน้อย และบางบัวทอง การเติบโตในภาคอุตสาหกรรมมีการเพิ่มขึ้นมากกว่าอำเภอเมือง ปากเกร็ด และบางกรวย

การคมนาคมขนส่งของจังหวัดคนนนทบุรี นับว่ามีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพราะมีพื้นที่ติดต่อกกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทุกประเภท สามารถพิจารณาได้ดังนี้

1. **ทางรถยนต์** จากปริมาณการจราจรทางบกใน พ.ศ. 2530 และ พ.ศ. 2536 จะเห็นได้ว่า ปริมาณการจราจรในจังหวัดปริมณฑลมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างสูง ทุกเส้นทางโดยเฉพาะทางด้านตะวันตกของกรุงเทพมหานคร อันได้แก่ จังหวัดคนนนทบุรี นครปฐม สมุทรสาคร มีปริมาณรถที่ใช้เส้นทางต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ในปี พ.ศ. 2530 รถยนต์ใช้เส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 340 เพียงสายเดียว มาในปี พ.ศ. 2536 รถยนต์มีการใช้เส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 340 เพิ่มขึ้นและกระจายไปยังทางหลวงแผ่นดินที่สร้างขึ้นใหม่และที่มีอยู่เดิมแล้ว ได้แก่ ทางหลวงแ

ตารางที่ 3.19 AVERAGE ANNUAL DAILY TRAFFIC ON HIGHWAYS 1987, 1993 (PCU/24 Hours)

KM.	Route No.	NAME OF ROUTE	1993		1987		1993-1987	
			Traffic Volume (PCU)	Share %	Traffic Volume (PCU)	Share %	Change	Change Ratio
24+685	1	Km 15 + 441 + Rangsit	63,078	2.05	39,452	2.94	23,626	1.60
35 +550	1	Rang Sit - Bang Pain	116,259	3.78	73,132	5.44	43,127	1.59
48+100	1	Bang Pain - Jct. Wang Noi	87,690	2.85	63,456	4.72	24,234	1.38
60+800	1	Bang Pain - Jct. Wang Noi	41,669	1.35	31,160	2.32	10,510	1.34
67+900	1	Wang Noi - Km. 80+000	48,375	1.57	44,169	3.29	4,206	1.10
88+000	1	Km. 80+000 - Saraburi	58,550	1.90	32,396	2.41	26,154	1.81
20+000	3	Jct. To Bangna - Klong Dan Bridge	67,893	2.21	106,347	7.91	(38,455)	0.64
74+000	3	Klong Dan Bridge - Km. 74+000	14,045	0.46	6,012	0.45	8,033	2.34
91+677	3	R. No. 34 + Jct. Chonburi	42,892	1.39	30,617	2.28	12,275	1.40
97+270	3	Jct. To Chonsuri - Jct. Sri Ra Cha	44,283	1.44	36,841	2.74	7,442	1.20
22+500	4	Km. 21+375 + Jct. To Samut Sakorn	96,786	3.15	49,944	3.72	46,842	1.94
41+400	4	Km. 41+067 + Bypass Nakhon Pathom	67,909	2.21	52,999	3.94	14,909	1.28
56+000	4	Bypass Nakhon Pathom	86,373	2.81	39,442	2.93	46,931	2.19
21+000	31	Vibhvedi Rangsit	227,969	7.41	96,215	7.16	131,754	2.37
53+650	32	Jct. Rt. 1 (Bang Pain) - Jct. Ayutthaya	36,501	1.19	19,301	1.44	17,201	1.89
71+500	32	Jct. Rt. No. 309 - Jct. To Ang Thong Km. 68+000	46,652	1.52	14,797	1.10	31,855	3.15
3+800	34	Km. 000 - 4+100	179,730	5.84	68,577	5.10	111,154	2.62
41+550	34	Jct. R. No. 3 (Bang-Na) - Km. 46+000 Chonburi	63,507	2.06	45,045	3.35	18,462	1.41
46+200	34	Km. 46 - R. No. 3 (Bang Pa Kong)	62,215	2.02	33,548	2.50	28,668	1.85
5+300	34	Km. 4+100 - 07+900	166,342	5.41	54,302	4.04	112,041	3.06
20+900	35	Jct. R. No. 303 (Dao Kha Nong) - Tha Chin Bridge	46,875	1.52	20,843	1.55	26,033	2.25
30+700	35	Tha Chin Bridge - Km. 52+500	60,633	1.97	21,315	1.59	39,318	2.84
84+000	35	Samut Sangkhram - R. No. 4	29,908	0.97	12,564	0.93	17,344	2.38
12+500	302	Jct. Khae Rai - R. No. 340	117,014	3.80	0	0.00	117,014	-
5+822	302	Jct. Kaset - Jct. Khae Rai	89,385	2.91	59,466	4.42	29,919	1.50
14+000	303	Dao Khanong - Pom Phra Chun	65,381	2.13	23,777	1.77	41,604	2.75
17+860	304	Bangkok - Jct. To Minburi	49,793	1.62	15,397	1.15	34,396	3.23
6+000	304	Pakkret - Mun. 1 of Bkk	83,594	2.72	47,083	3.50	36,511	1.78
25+870	305	Thanya Buri - Ongkharak	24,913	0.81	5,725	0.43	19,188	4.35
4+550	305	Jct. Rt. 1 (Bang Sit) - Thanya Buri	45,341	1.47	12,758	0.95	32,583	3.55
54+100	305	Ongkharak - Nakhon Nayok	27,665	0.90	3,328	0.25	24,338	8.31
1+000	306	Praram 6 - Khae Rai	53,569	1.74	29,139	2.17	24,430	1.84
19+390	306	Khaerai - Bang Mun	53,151	1.73	23,549	1.75	29,602	2.26
0+000	307	Jct. R. No. 306 - Jct. To Pathum Thani	60,892	1.98	19,561	1.46	41,332	3.11
10+337	309	Jct. To Wang Noi - Ayutthaya	10,315	0.34	1,964	0.15	8,352	5.25
18+000	309	Jct. Wang Noi - Ayutthaya	40,386	1.31	8,679	0.65	31,707	4.65
50+000	314	Jct. To Bang Pakong - Jct. To Minburi	24,619	0.80	10,321	0.77	14,298	2.39
88+000	321	Jct. R. No. 4 - Km. 88+000	16,017	0.52	10,769	0.80	5,247	1.49
12+000	338	Bang Bam Ru. - R. No. 4	64,819	2.11	33,360	2.48	31,459	1.94
12+300	340	Jct. R. No. 338 + Km. 17+000	59,090	1.92	7,855	0.58	51,235	7.52
25+350	340	Jct. R. No. 35 - R. No. 338	49,257	1.60	21,413	1.59	27,844	2.30
33+600	340	Bang Bua Thong - Khlong Banlu Bridge	44,374	1.44	17,324	1.29	27,050	2.56
8+500	340	Jct. R. No. 338 - Km. 17+000	57,180	1.86	0	0.00	57,180	-
1+000	341	Charan Sanikwong - R. No. 338	58,648	1.91	0	0.00	58,648	-
6+300	345	Nontaburi Bridge - Bang Bua Thong	39,500	1.28	0	0.00	39,500	-
1+800	346	Jct. R. No. 1 (Rangsit) - Jct. Bang Phun	107,497	3.50	0	0.00	107,497	-
15+000	346	Jct. to Pathum Thani - R. No. 304	44,033	1.43	0	0.00	44,033	-
33+000	346	R. No. 340 - Km. 51+112	19,568	0.64	0	0.00	19,568	-
55+000	346	Km. 52+112 - R. No. 321	13,360	0.43	0	0.00	13,360	-
			3,075,489	100.00	1,343,938	100.00	1,731,551	2.29

Source : Department of Highway

แผ่นดินหมายเลข 345 3215 306 เป็นต้น การคมนาคมขนส่งของจังหวัดนนทบุรีนอกเหนือจากทางหลวงแผ่นดิน ซึ่งเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคและจังหวัด ทางหลวงจังหวัด ซึ่งเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดกับอำเภอต่าง ๆ ทางหลวงชนบทแล้ว ยังมีทางพิเศษซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของการทางพิเศษแห่งประเทศไทยซึ่งประกอบด้วยระบบทางด่วนเพื่อช่วยให้การจราจรในใจกลางกรุงเทพมหานคร สามารถกระจายสู่บริเวณรอบนอก และจากรอบนอกเข้าสู่ใจกลางเมือง ทางด่วนที่ผ่านจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย

1. ทางด่วนขั้นที่ 2 สายบางโคล่-แจ้งวัฒนะ ขณะนี้ได้เปิดให้บริการ
2. ทางด่วนขั้นที่ 3 สายนนทบุรี-บางกะปิ อยู่ระหว่างการออกแบบ ศึกษาความเหมาะสม
3. ทางด่วนขั้นที่ 4 เป็นการวางแผนในระยะยาวครอบคลุมพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวมทั้งจังหวัดข้างเคียง

2. **ทางน้ำ** ปัจจุบันการคมนาคมขนส่งทางน้ำได้ลดความสำคัญลงไป เนื่องจากความสะดวกและคล่องตัวในการคมนาคมขนส่งทางบกมีมากขึ้น เส้นทางคมนาคมทางน้ำที่สำคัญของจังหวัด ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา และคลองต่าง ๆ เช่น คลองบางขุนศรี คลองพระพิมด คลองบางใหญ่ คลองมหาสวัสดิ์ และมีท่าเทียบเรือที่สำคัญ ได้แก่ ท่าเทศบาลเมืองนนทบุรี ท่าองค์การบริหารส่วนจังหวัด ท่าวัดเขมา ท่าปากเกร็ด ท่าประตูน้ำพระอุดม ท่าบางบัวทอง ท่าอิฐ ท่า บางใหญ่ ท่าวัดเขย่น ท่าไทรมา ส่วนการเดินทางโดยทางน้ำนั้นมีเรือด่วนเจ้าพระยาแถมรับ-ส่งผู้โดยสารระหว่างนนทบุรี-วัดพระยาไกร ตลอดทั้งวัดซึ่งนับว่าเป็นการอำนวยความสะดวกและสร้างความเพลิดเพลินให้แก่นักท่องเที่ยวที่ต้องการเปลี่ยนบรรยากาศจากการเดินทางโดยรถยนต์มาเป็นทางเรืออีกด้วย

3. **ทางรถไฟและทางอากาศ** ทางรถไฟมีทางรถไฟผ่านจังหวัดนครปฐม ใกล้เคียงอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี หรือใช้ที่กรุงเทพ ทางอากาศ มีสนามบินน้ำอยู่ในอำเภอเมืองจังหวัดนนทบุรีแต่ไม่ได้ใช้ ส่วนใหญ่ใช้บริการท่าอากาศยานดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

สาธารณูปโภค

1. **ประปา** การจัดให้บริการน้ำประปาในเขตจังหวัดนนทบุรี อยู่ในความรับผิดชอบของการประปานครหลวง โดยแยกเป็นการประปานครหลวง สาขานนนทบุรี และการประปานครหลวง สาขาบางบัวทอง กล่าวคือ

1) การประปานครหลวง สาขานนทบุรี ผลิตน้ำบริการประชาชนครอบคลุมพื้นที่ในเขตอำเภอเมือง อำเภอปากเกร็ด พื้นที่บางส่วนของอำเภอบางกรวย อำเภอบางใหญ่ คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 119 ตารางกิโลเมตร

- กำลังการผลิต 0.295 ล้านลูกบาศก์เมตร
- น้ำที่จำหน่ายได้ 0.209 ล้านลูกบาศก์เมตร

โดยสถิติผู้ใช้น้ำและรายได้ของการประปานครหลวงสาขานนทบุรีในปี พ.ศ. 2533-2536 ดังนี้ (การประปานครหลวง สาขานนทบุรี, 2537)

ปี	ผู้ใช้น้ำ	รายได้ (บาท)
2533	138,331	390,996,348.29
2534	154,304	451,701,372.51
2535	143,825	485,5669,050.43
2536 (6 เดือน)	153,053	381,404,621.53

2) การประปานครหลวงสาขางบางบัวทอง ผลิตน้ำบริการประชาชนครอบคลุมพื้นที่ในเขตอำเภอบางบัวทอง พื้นที่บางส่วนของอำเภอบางกรวย อำเภอบางใหญ่ และอำเภอไทรน้อย คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 19 ตารางกิโลเมตร

- กำลังการผลิต 12,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน (รวมน้ำบาดาล)
- น้ำที่จำหน่ายได้ 21,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน

โดยสถิติผู้ใช้น้ำ และรายได้ของการประปานครหลวงสาขางบางบัวทอง ในปี พ.ศ. 2536 ดังนี้ (การประปานครหลวง สาขางบางบัวทอง, 2537)

ปี	ผู้ใช้น้ำ	รายได้ (บาท)
2532	7,500	13,000,000.00
2533	12,000	19,000,000.00
2534	17,000	30,000,000.00
2535	23,500	39,000,000.00
2536	25,000	22,000,000.00

2. การไฟฟ้า

แนวทางการพัฒนาการใช้ดิน
ในพื้นที่อำเภอบางบัวทอง
จังหวัดนนทบุรี

แสดง : เขตพื้นที่ประเภท
ของกาาประเภทหลวง
สัญลักษณ์ :

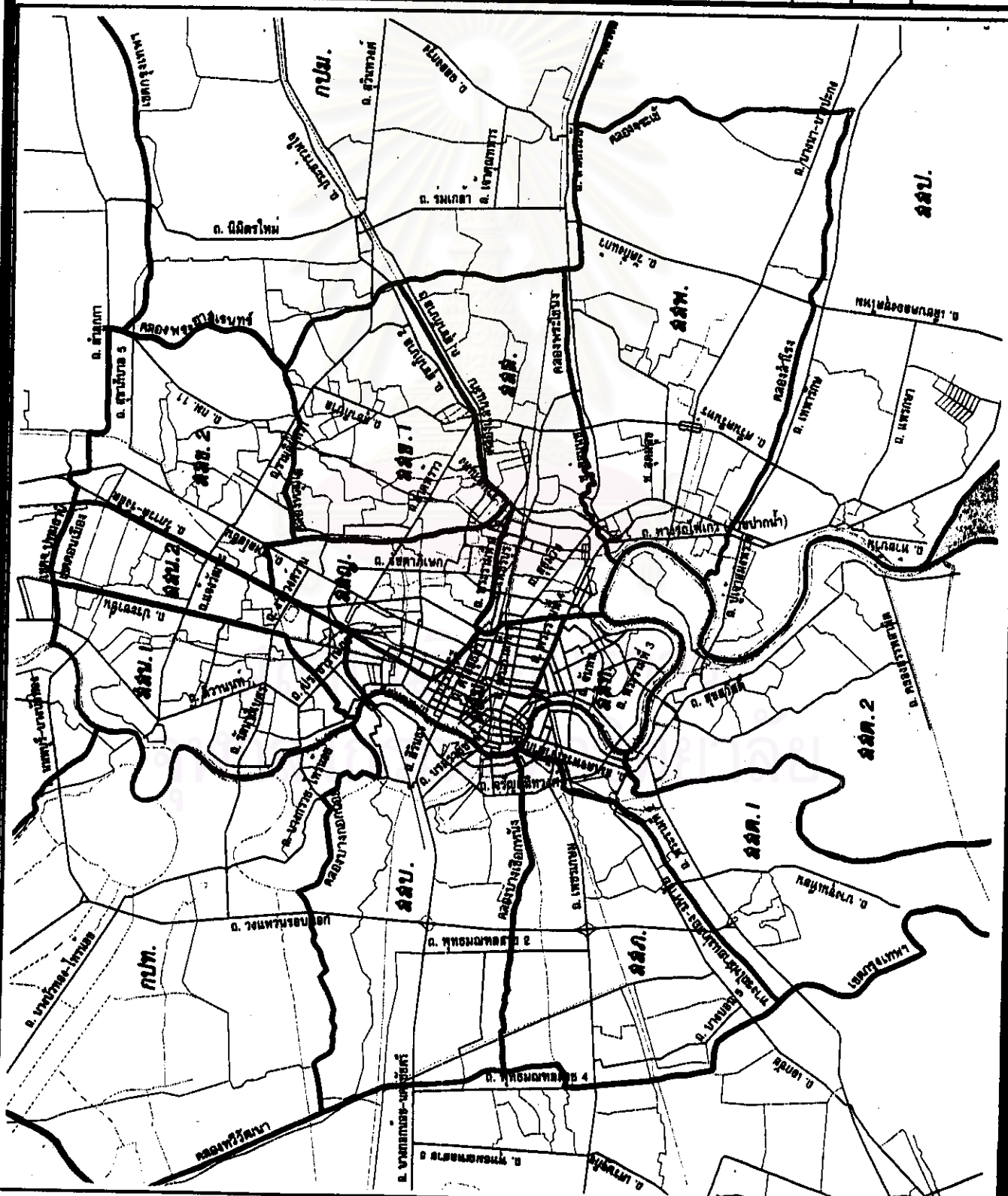
ที่มา : การประเภทหลวง

มาตราส่วน

แผนที่ 3.12

ภาาวิชาการวางแผนและผัง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การบริการไฟฟ้าสำหรับประชาชนในเขตจังหวัดนนทบุรีรับผิดชอบโดยการไฟฟ้า นครหลวงและการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยที่รับผิดชอบในการผลิตไฟฟ้า ซึ่งแหล่งผลิต กระแสไฟฟ้า จังหวัดนนทบุรี คือ โรงไฟฟ้าพลังความร้อนพระนครเหนือ ตั้งอยู่อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี และจัดส่งเข้าพื้นที่ด้วยสายส่งแรงสูง รวมทั้งรับผิดชอบสถานีไฟฟ้าย่อยที่ แปลงแรงดันสูงให้เป็นแรงดันปานกลาง เพื่อจ่ายไฟฟ้าให้การไฟฟ้านครหลวงเขตบางใหญ่ และ การไฟฟ้านครหลวงเขตนนทบุรี ซึ่งมีสถานีไฟฟ้าย่อยทั้งหมด 8 แห่ง จ่ายไฟฟ้าในระดับแรงดัน 12 และ 24 KV สามารถจ่ายไฟฟ้ารวมทั้ง 8 แห่ง ได้ 526 MVE ในขณะที่ความต้องการใช้ไฟฟ้า ของประชาชนในปี พ.ศ. 2536 เท่ากับ 227.87 MVE (ตารางที่ 3.20)

3. ไตรศัฟท์ บริการภายในประเทศ

การให้บริการอยู่ในความรับผิดชอบขององค์การไตรศัฟท์แห่งประเทศไทย โดย องค์การไตรศัฟท์แห่งประเทศไทย ได้แบ่งเขตบริการไตรศัฟท์ในจังหวัดนนทบุรีออกเป็น 6 เขต 6 อำเภอ แยกออกเป็น 13 ชุมสาย มีจำนวนเลขหมายทั้งสิ้นประมาณ 87,733 เลขหมาย (ณ พฤศจิกายน 2536) และเปิดให้ใช้บริการแล้วประมาณ 80,097 เลขหมาย จำนวนเลขหมายไตรศัฟท์ ที่ให้บริการแก่ประชาชนในจังหวัดนนทบุรี ในปัจจุบันยังมีไม่เพียงพอกับความต้องการ ดังจะ เห็นได้จากคำขอที่ยังไม่ได้ดำเนินการติดตั้ง ซึ่งมีจำนวนสูงถึง 106,478 ราย อันเป็นผลสืบเนื่อง มาจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วในระยะเวลาที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายตัว ทางด้านที่อยู่อาศัย อย่างไรก็ตามก็ดี องค์การไตรศัฟท์แห่งประเทศไทย ได้มีแผนงานที่จะติดตั้งและ ขยายบริการไตรศัฟท์เพิ่มเติมอีก เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ โดยจะแยกการ ดำเนินงานออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่องค์การไตรศัฟท์ขยายงานเอง และส่วนที่องค์การ ไตรศัฟท์แห่งประเทศไทย ได้ให้สัมปทานแก่บริษัทเอเชียเทเลคอมดำเนินงาน นอกจากนี้ ไตรศัฟท์ไร้สายจะช่วยแก้ปัญหาด้านการสื่อสารได้อีกทางหนึ่งด้วย

4. การสื่อสารแห่งประเทศไทย

รับผิดชอบให้การบริการโทรคมนาคม บริการไตรศัฟท์ระหว่างประเทศและ บริการไปรษณีย์ โทรเลข โดยผู้ให้บริการได้ที่ศูนย์โทรคมนาคมบางรัก (ชุมสายหลัก) และ บริการบางประเภทก็สามารถใช้บริการได้ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขต่าง ๆ และในอนาคตอันใกล้ การสื่อสารแห่งประเทศไทย จะมีศูนย์โทรคมนาคมนนทบุรีเพิ่มอีกแห่งหนึ่ง ส่วนด้านบริการ ไปรษณีย์โทรเลข ปัจจุบันจังหวัดนนทบุรีมีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขให้บริการทั้งสิ้น 10 ที่ทำ การ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ กล่าวคือในอำเภอเมืองมากที่สุด มีจำนวน 5 แห่ง

ตารางที่ 3.20 การไฟฟ้าของสถานีต้นทางและสถานีย่อยที่จ่ายกระแสไฟฟ้าในเขตจังหวัดนนทบุรี (ตุลาคม 2536)

ลำดับที่	รายการ	MAX (MW)	DEMANK (MVA)	CAPACITY (MVA)	UF (FA) (%)	พื้นที่จ่ายกระแสไฟฟ้า	
						การไฟฟ้าในนครหลวงเขต	อำเภอในจังหวัดนนทบุรี
1	สถานีต้นทาง - พระนครเหนือ(65KV) สถานีย่อย - บางรักใหญ่ (24KV)	131.15	149	230	64.78	บางใหญ่	เมือง, บางกรวย, บางบัวทอง
2	พระนครเหนือ (12KV)	33.8	38.8	60	64.27	บางใหญ่	บางกรวย, บางใหญ่, บางบัวทอง, ไทรน้อย
3	พระนครเหนือ (24KV)	7.15	8.2	10	82	นนทบุรี	เมือง
4	พระนครเหนือ (24KV)	24.2	27.8	40	69.5	บางใหญ่	เมือง, บางกรวย
5	เมืองทอง1 (24KV)	2.4	2.9	60	4.83	นนทบุรี	ปากเกร็ด
6	บางซุด (12 KV)	33.75	40.32	72	62.63	นนทบุรี	ปากเกร็ด
7	ปากเกร็ด(12 KV)	39.15	45.09	72	62.63	นนทบุรี	เมือง, ปากเกร็ด
8	ปากเกร็ด (24KV)	15.1	18.4	60	30.67	นนทบุรี	บางใหญ่, ปากเกร็ด, บางบัวทอง
9	นนทบุรี (12KV)	50.7	56.2	80	70.25	นนทบุรี	เมือง, ปากเกร็ด
10	ศรีวิชัย (12KV)	15.3	18	40	45	นนทบุรี	เมือง
11	ประราชัน (12KV)	21	22.16	32	69.25	นนทบุรี	เมือง
	รวม	242.55	277.87	526	561.03		

ที่มา : การไฟฟ้านครหลวง , 2537 (บริษัท NS คอนซัลแตนท์)

ตารางที่ 3.21 แสดงรายละเอียดชุมสายโทรศัพท์ในจังหวัดนนทบุรี

ชื่อชุมสาย	Line Capacity	Line Used	Remaning Lines			Waiting List
			Spare	Process	Prec	
1. นนทบุรี	19,684	18,780	30	346	528	13,353
2. บางบัวทอง	5,120	4,720	30	187	183	25,913
3. ไทรน้อย	512	386	30	15	81	1,392
4. บางใหญ่	1,000	922	18	2	58	7,610
5. งามวงศ์วาน	31,891	31,750	5	106	30	27,763
6. ปากเกร็ด	6,288	16,252	25	7	4	22,674
7. เดอะมอลล์งามวงศ์วาน	1,000	861	0	0	139	0
8. บางใหญ่ซิดีเซ็นเตอร์	1,000	854	30	50	66	1,947
9. บางรักใหญ่	3,063	513	301	1,065	1,455	2,658
10. บางรักน้อย	1,020	165	30	255	570	3,168
11. บางตลาด	2,052	1,499	30	0	523	0
12. เมืองทองธานี	3,052	1,588	30	494	940	0
13. สามัคคี	2,052	1,807	0	51	194	0
รวม	77,734	80,097				106,478

ที่มา : องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

ตารางที่ 3.22 แสดงจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าในเขตจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ.2531 - 2535

ประเภทผู้ใช้ไฟฟ้า	ปี พ.ศ.					สัดส่วนของจำนวน ผู้ใช้ไฟฟ้าในปี พ.ศ.2531 - 2535
	2531	2532	2533	2534	2535	
ประเภทที่อยู่อาศัย	85,790	96,331	105,643	118,292	133,193	89.7
ประเภทสถานธุรกิจและอุตสาหกรรม	9,350	9,905	11,295	12,629	13,353	9.4
ประเภทสถานที่และองค์กรราชการ	838	788	727	856	589	0.6
ประเภทอื่นๆ	185	281	331	471	530	0.3
รวม	96,163	107,305	117,996	132,248	147,665	100

ที่มา : ปรับปรุงข้อมูลจากการไฟฟ้านครหลวง (NS.CONSULTANT CO., LTD)

การจัดที่อยู่อาศัยในจังหวัดนนทบุรีโดยภาคเอกชน

จังหวัดนนทบุรี เป็นพื้นที่ทางด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือของกรุงเทพมหานครเป็นจุดชุมชนเมืองเก่าแก่ 2 ชุมชนหลัก คือ ชุมชนเมืองนนทบุรี และชุมชนอำเภอบางบัวทอง ซึ่งเดิมเป็นพื้นที่ทางการเกษตรโดยเฉพาะสวนทุเรียน ผลไม้ที่ขึ้นชื่อของชาวเมืองนนท์ แต่ปัจจุบันความเจริญต่าง ๆ ได้แผ่ขยายเข้ามายังบริเวณดังกล่าว โดยเฉพาะการพัฒนาที่ดินเพื่อเป็นแหล่งพักอาศัยและจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จากสถิติจำนวนผู้ยื่นจัดสรรที่ดินในจังหวัดนนทบุรีในรอบ 10 ปี ช่วงปี พ.ศ. 2526-2536 ในตารางที่ 3.23 มีภาคเอกชนยื่นจัดสรรที่ดินในจังหวัดนนทบุรีจำนวน 289 ราย คิดเป็นพื้นที่ 17,312,269 ตารางเมตร แยกเป็นรายอำเภอได้ดังนี้ อำเภอเมือง มีผู้ยื่นจัดสรร 89 ราย คิดเป็นพื้นที่ 3,377,689 ตารางเมตร อำเภอปากเกร็ด มีผู้ยื่นจัดสรร 103 ราย คิดเป็นพื้นที่ 6,084,264 ตารางเมตร อำเภอบางบัวทอง มีผู้ยื่นจัดสรร 74 ราย คิดเป็นพื้นที่ 6,336,796 ตารางเมตร อำเภอบางกรวย มีผู้ยื่นจัดสรร 10 ราย คิดเป็นพื้นที่ 236,184 ตารางเมตร อำเภอบางใหญ่ มีผู้ยื่นจัดสรร 13 ราย คิดเป็นพื้นที่ 2,137,336 ตารางเมตร จากสถิติข้างต้น ทำให้ทราบว่าอำเภอที่มีผู้ยื่นจัดสรรสูงสุด คือ อำเภอปากเกร็ด รองลงมา คือ อำเภอเมือง อำเภอบางบัวทอง อำเภอบางใหญ่ และอำเภอบางกรวย ตามลำดับ ส่วนพื้นที่จัดสรรสูงสุด คือ อำเภอบางบัวทอง รองลงมาคือ อำเภอปากเกร็ด อำเภอเมือง อำเภอบางใหญ่ และอำเภอบางกรวย ตามลำดับ ในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมาอำเภอบางบัวทอง มีความเจริญเติบโตในด้านที่อยู่อาศัยอย่างเห็นได้ชัดจากจำนวนผู้ยื่นจัดสรรและพื้นที่จัดสรร

จากจำนวนพื้นที่ที่ขออนุญาตจัดสรรที่ดินในเขตจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2525-2536 โดยแบ่งเป็น 2 ช่วงปี คือ พ.ศ. 2525-2530 และ พ.ศ. 2531-2536 พบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2525-2530 จังหวัดนนทบุรีมีการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่จัดสรร เท่ากับร้อยละ 74.29 อำเภอปากเกร็ดมีการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่จัดสรร เท่ากับร้อยละ 47.74 รองลงมา อำเภอเมือง เท่ากับร้อยละ 23.35 ส่วนอำเภอบางบัวทอง อำเภอบางกรวย และอำเภอบางใหญ่ ในปี พ.ศ. 2525 ไม่มีการขออนุญาตปลูกสร้าง อำเภอบางบัวทองมีการขออนุญาตจัดสรรครั้งแรกในปี พ.ศ. 2527 ส่วนอำเภอบางกรวยและอำเภอบางใหญ่ขออนุญาตจัดสรรครั้งแรก ปี พ.ศ. 2529 สำหรับในช่วงปี พ.ศ. 2531-2536 พบว่า จังหวัดนนทบุรีมีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จัดสรรเท่ากับร้อยละ 31.52 อำเภอเมืองมีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จัดสรรเท่ากับร้อยละ 59.11 รองลงมาอำเภอบางกรวย เท่ากับร้อยละ

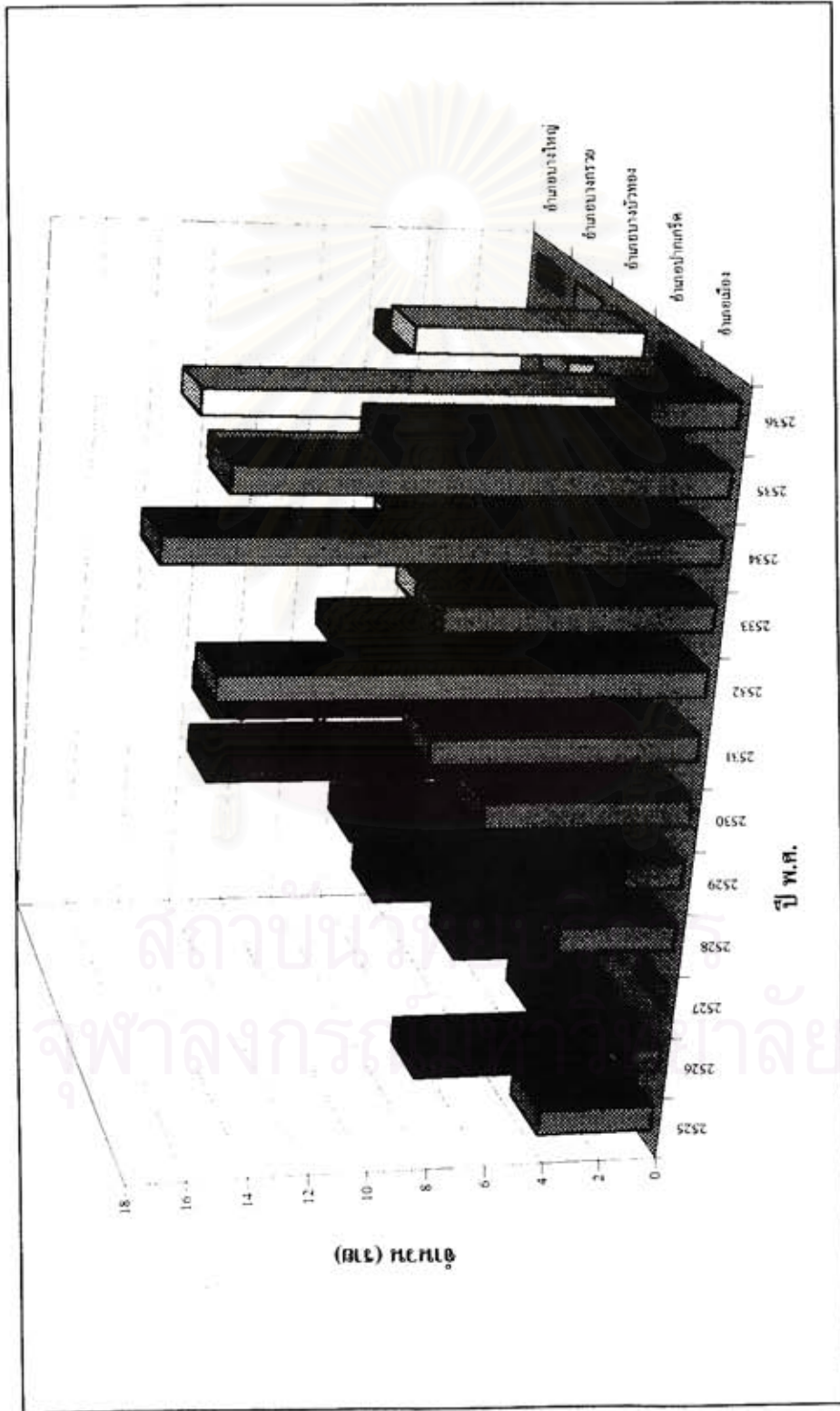
ตารางที่ 3.23 จำนวนผู้ยื่นจัดสรรที่ดินในอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดนนทบุรี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2525 - พ.ศ.2536

ปี พ.ศ.	จำนวน (ราย)					
	อำเภอเมือง	อำเภอปากเกร็ด	อำเภอบางบัวทอง	อำเภอบางกรวย	อำเภอบางใหญ่	รวม
2525	4	7	0	0	0	11
2526	1	3	0	0	0	4
2527	0	6	2	0	0	8
2528	4	9	0	0	0	13
2529	2	10	2	0	0	14
2530	7	15	10	3	2	37
2531	9	15	8	0	0	32
2532	16	11	7	4	2	40
2533	9	8	8	1	2	28
2534	18	9	14	1	1	43
2535	16	10	15	1	6	48
2536	3	0	8	0	0	11
รวม	89	103	74	10	13	289

ที่มา : กองควบคุมธุรกิจที่ดิน กรมที่ดิน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบรูปที่ 3.14 แสดงจำนวนผู้ยื่นจัดสรรที่ดินในเขตอำเภอต่างๆ ในจังหวัดนนทบุรี

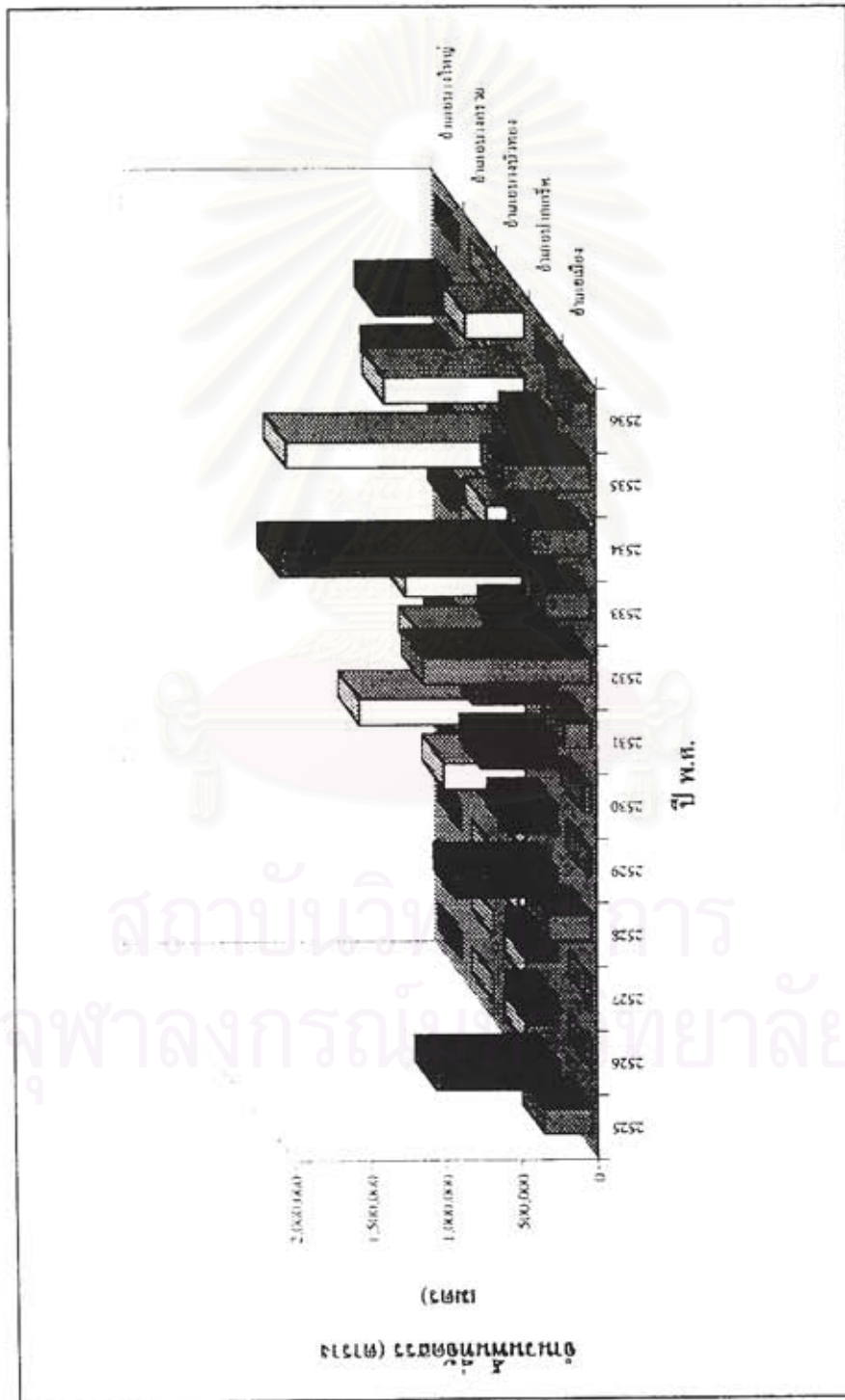

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.24 แสดงจำนวนพื้นที่ที่ขออนุญาตจัดสรรที่ดิน ในเขตจังหวัดนนทบุรี จำนวนรายอำเภอ ตั้งแต่ พ.ศ.2525 - 2536

อำเภอ	พื้นที่จัดสรร (ตารางเมตร)				การเปลี่ยนแปลง พ.ศ.2525 - 2530		การเปลี่ยนแปลง พ.ศ.2531 - 2536	
	พ.ศ. 2525	พ.ศ. 2530	พ.ศ. 2531	พ.ศ. 2536	จำนวน	ร้อยละเฉลี่ยต่อปี	จำนวน	ร้อยละเฉลี่ยต่อปี
บางบัวทอง	-	1,692,624	2,384,108	6,336,796	1,692,624	0	3,952,688	33.16
ปากเกร็ด	809,032	2,740,348	3,305,028	6,084,264	1,931,316	47.74	2,779,236	16.82
เมือง	312,852	678,052	853,936	3,377,689	365,200	23.35	2,523,753	59.11
บางกรวย	-	82,720	82,720	236,184	82,720	0	153,464	37.10
บางใหญ่	-	95,448	95,448	1,277,336	95,448	0	1,181,888	12.38
จังหวัดนนทบุรี	1,121,884	5,289,192	6,721,240	17,312,269	4,167,308	74.29	10,591,029	31.52

แบบภูมิที่ 3.15 แสดงพื้นที่จัดสรรที่ดินในเขตอำเภอต่างๆ ในจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2525 - 2536

37.1 อำเภอ บางบัวทอง เท่ากับร้อยละ 33.16 อำเภอปากเกร็ด เท่ากับร้อยละ 16.82 และ อำเภอบางใหญ่ เท่ากับร้อยละ 12.38 ตามลำดับ

จากการเปลี่ยนแปลงทั้ง 2 ช่วงปี จังหวัดนนทบุรี มีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จัดสรรสูง ในช่วง 5 ปี แรก คือ พ.ศ. 2525-2530 เท่ากับร้อยละ 74.29 และในช่วง 5 ปีหลังมีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จัดสรรลดลง คือเท่ากับ ร้อยละ 31.52

จากแผนภูมิที่ 3.14 ,3.15 และ จะเห็นได้ว่า พื้นที่จัดสรรของอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัด นนทบุรี ปี พ.ศ. 2525 อำเภอปากเกร็ดมีพื้นที่จัดสรรร้อยละ 72 อำเภอเมืองร้อยละ 28 อำเภอบางกรวย อำเภอบางบัวทอง และ อำเภอบางใหญ่ ไม่มีการขออนุญาต

ปี พ.ศ. 2530 อำเภอปากเกร็ดร้อยละ 52 อำเภอบางบัวทองร้อยละ 32 อำเภอเมือง ร้อยละ 13 อำเภอบางใหญ่ และอำเภอบางกรวยร้อยละ 2 เท่ากัน

ปี พ.ศ. 2536 อำเภอบางบัวทอง ร้อยละ 37 อำเภอปากเกร็ดร้อยละ 35 อำเภอเมือง ร้อยละ 20 อำเภอบางใหญ่ร้อยละ 7 และอำเภอบางกรวยร้อยละ 1

จากการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จัดสรรต่อปีของอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดนนทบุรี พบว่า อำเภอปากเกร็ดและอำเภอเมือง มีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จัดสรรสูงมาตลอด ในช่วงปี พ.ศ. 2525-2530 พอมาในช่วงปี พ.ศ. 2531-2536 มีแนวโน้มลดลงแต่ไม่มากนัก ส่วนอำเภอบางบัวทอง ในช่วงปี พ.ศ. 2525 ไม่มีการขออนุญาตเริ่มขออนุญาตปีแรก คือ พ.ศ. 2527 และมีแนวโน้มขออนุญาตสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงปี พ.ศ. 2536 มีพื้นที่จัดสรรสูงกว่าอำเภอเมืองและอำเภอปากเกร็ด สำหรับอำเภอบางกรวยมีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก อำเภอบางใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงระหว่างปี พ.ศ. 2529-2536 สูงขึ้นแต่ไม่มากนัก

บทบาทของจังหวัดนนทบุรี

ความสำคัญของจังหวัดนนทบุรี

จังหวัดนนทบุรีอยู่ในภาคกลางตอนบนใกล้กับกรุงเทพมหานคร โดยห่างประมาณ 20 กิโลเมตร ถือว่าเป็นจังหวัดปริมณฑล ดังนั้นบทบาทที่สำคัญของจังหวัดนนทบุรีมีดังนี้

1. จังหวัดนนทบุรีเป็นศูนย์กลางคมนาคมขนส่งที่สำคัญ มีความสะดวกทางด้าน การขนส่ง มีถนนทั้งทางหลวงและทางพิเศษเชื่อมโยงกับกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และยังสามารถเชื่อมโยงพื้นที่ภาคกลางตอนบน และพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก รวมทั้งภาคอื่นอย่างกว้างขวาง ส่วนทางน้ำก็มีเส้นทางที่สามารถเชื่อมโยงกับภาคเหนือและภาคตะวันออกได้ อีกทั้งท่าเทียบเรือต่าง ๆ สำหรับจอดและขนถ่ายสินค้า สำหรับทางอากาศตั้งอยู่ใกล้กับท่าอากาศยานดอนเมืองและท่าอากาศยานนานาชาติหนองพะองท่า ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกของกรุงเทพมหานคร ประมาณ 20 กิโลเมตร ดังนั้นจึงมีผลทำให้จังหวัดนนทบุรีสามารถติดต่อเชื่อมโยงกับจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศและต่างประเทศทั่วโลกได้กว้างขวาง ส่วนทางด้านรถไฟสามารถอาศัยเส้นทางรถไฟสายต่าง ๆ จากกรุงเทพมหานครไปยังจังหวัดใกล้เคียงและภาคต่าง ๆ ได้สะดวก
2. ด้านแรงงาน จังหวัดนนทบุรีมีความพร้อมทางด้านแรงงาน ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพสามารถคัดเลือกแรงงานที่มีความรู้ความสามารถเข้าทำงานได้ง่าย
3. ด้านที่พักอาศัย การขยายตัวด้านที่พักอาศัยในจังหวัดนนทบุรี เป็นไปอย่างรวดเร็วเพื่อรองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีการสร้างที่พักอาศัยประเภทต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย ทั้งนี้เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีการคมนาคมขนส่งสะดวก ใกล้แหล่งเศรษฐกิจและแหล่งตลาดที่สำคัญอย่างเช่น กรุงเทพมหานคร
4. มีบทบาทสำคัญในแง่ของการเชื่อมโยงเศรษฐกิจหลักทั้งกรุงเทพมหานครและปริมณฑลกับพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกและพื้นที่แหล่งอุตสาหกรรมของภาคกลางตอนบนให้เป็น INTERNATIONAL BASE ที่สมบูรณ์

นโยบายของรัฐบาล

นโยบายของรัฐบาลในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ซึ่งจะใช้ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2540 จนถึงปี พ.ศ. 2544 ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาจังหวัดนนทบุรี ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

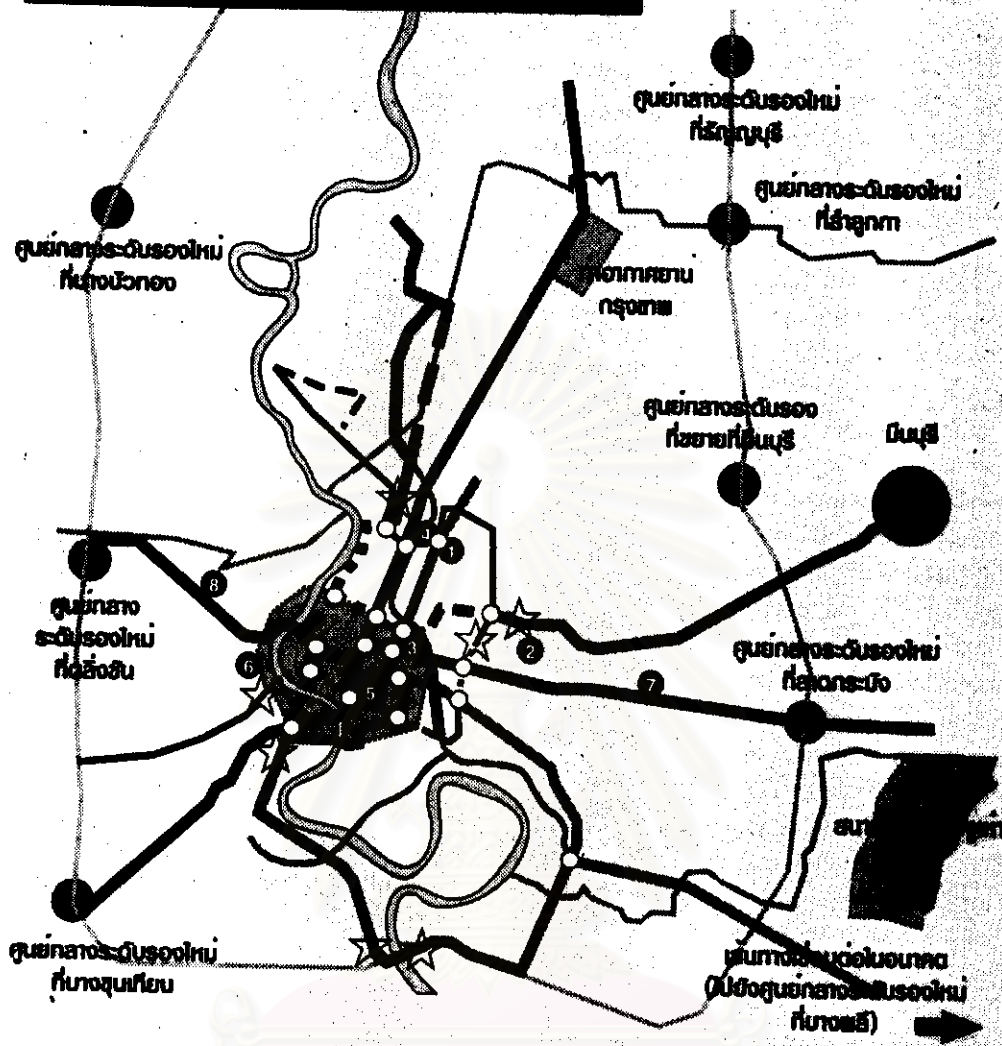
1. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิต ได้แก่ พัฒนาทางด้านสาธารณสุข ด้านคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชน การพัฒนาและส่งเสริมอาชีพสตรี และการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้องค์กรต่าง ๆ ในระดับพื้นที่
2. พัฒนา อนุรักษ์ พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
3. แนวทางป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยมาตรการทางกฎหมายและเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดแก่เยาวชน
4. แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พัฒนาทางการศึกษา คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งส่งเสริมให้สถาบันศาสนาเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา การปลูกฝังให้ประชาชนมีเจตคติที่ถูกต้องในการดำเนินชีวิต
5. แนวทางพัฒนาส่งเสริมความมั่นคง พัฒนาสถาบันตำรวจให้มีศักยภาพ ทั้งในด้านการปราบปรามอาชญากรรม ด้านคุณภาพ ขวัญกำลังใจ รวมทั้งประสิทธิภาพของอาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือน
6. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ขยายเส้นทางคมนาคมขนส่ง จัดหาระบบการสาธารณสุขโลก ในพื้นที่ที่ยังไม่มี รวมทั้งขุดลอกคลองส่งน้ำที่คืนเงิน
7. ขยายโอกาสทางการผลิต การตลาด และการจ้างงาน ได้แก่ การพัฒนาทางด้านปศุสัตว์ การเพิ่มผลผลิตข้าว ด้านพาณิชยกรรม ด้านประมง ด้านเกษตรกรรมและด้านอุตสาหกรรม
8. ปรับปรุงด้านระบบบริหารจัดการ พัฒนาการให้บริการแก่ประชาชน รวมทั้งปรับปรุงระบบการทำงานขององค์กรทุกระดับ

บทบาทของอำเภอบางบัวทอง

อำเภอบางบัวทองถูกจัดเป็น 1 ใน 6 ศูนย์ชุมชนชานเมืองในเขตปริมณฑล อันได้แก่ พระอินทราชา บางพลี สมุทรสาคร ัญญบุรี และลาดหลุมแก้ว ในระยะเวลา 5-20ปีโดยจะสามารถรองรับประชากรได้แห่งละประมาณ 150,000-200,000 คน รวมทั้งสิ้นประมาณ 1 ล้านคน

แนวคิดในการสร้างศูนย์ชุมชนชานเมืองของกรุงเทพมหานคร เริ่มจากผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร ที่ประกาศเป็นกฎกระทรวงในปี พ.ศ. 2535 กรมการผังเมืองได้กำหนดให้มีศูนย์กลางรองในบริเวณที่มีศักยภาพเดิมจำนวน 8 แห่ง ได้แก่ หนองจอก ลาดกระบัง มีนบุรี

แนวคิดแผนแม่บท

- BMA SYSTEM (กทม.)
 - MRTA SYSTEM (จ.นน.)
 - SRT SYSTEM (จ.พ.ท.)
 - ☐ เขตที่ไม่ควรเป็นระบบรถโดยสาร
 - ▣ เส้นทางเป็นเส้นทางใต้ดิน
 - ☆ ช่วงเปลี่ยนระดับ
 - ▨ เส้นทางเชื่อมเมือง
 - สถานีเชื่อมรถทางดินทาง
- ① - ⑧

ศูนย์ซ่อมบำรุง

① หนองรี

② พหลโยธิน

③ มีกะสิน

④ บางซื่อ

⑤ หัวลำโพง

⑥ บางกอกน้อย

⑦ หัวหมาก

⑧ รามคำแหงใต้

แนวทางการพัฒนาการใช้ที่ดินในพื้นที่อำเภอบางบัวทอง : จังหวัดนนทบุรี

แสดง : แนวคิดแผนแม่บทของศูนย์ชุมชนย่อยและแนวเส้นทางคมนาคมในอนาคต

สัญลักษณ์ :

มาตราส่วน	↑
แผนที่ 3-13	↑
ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	

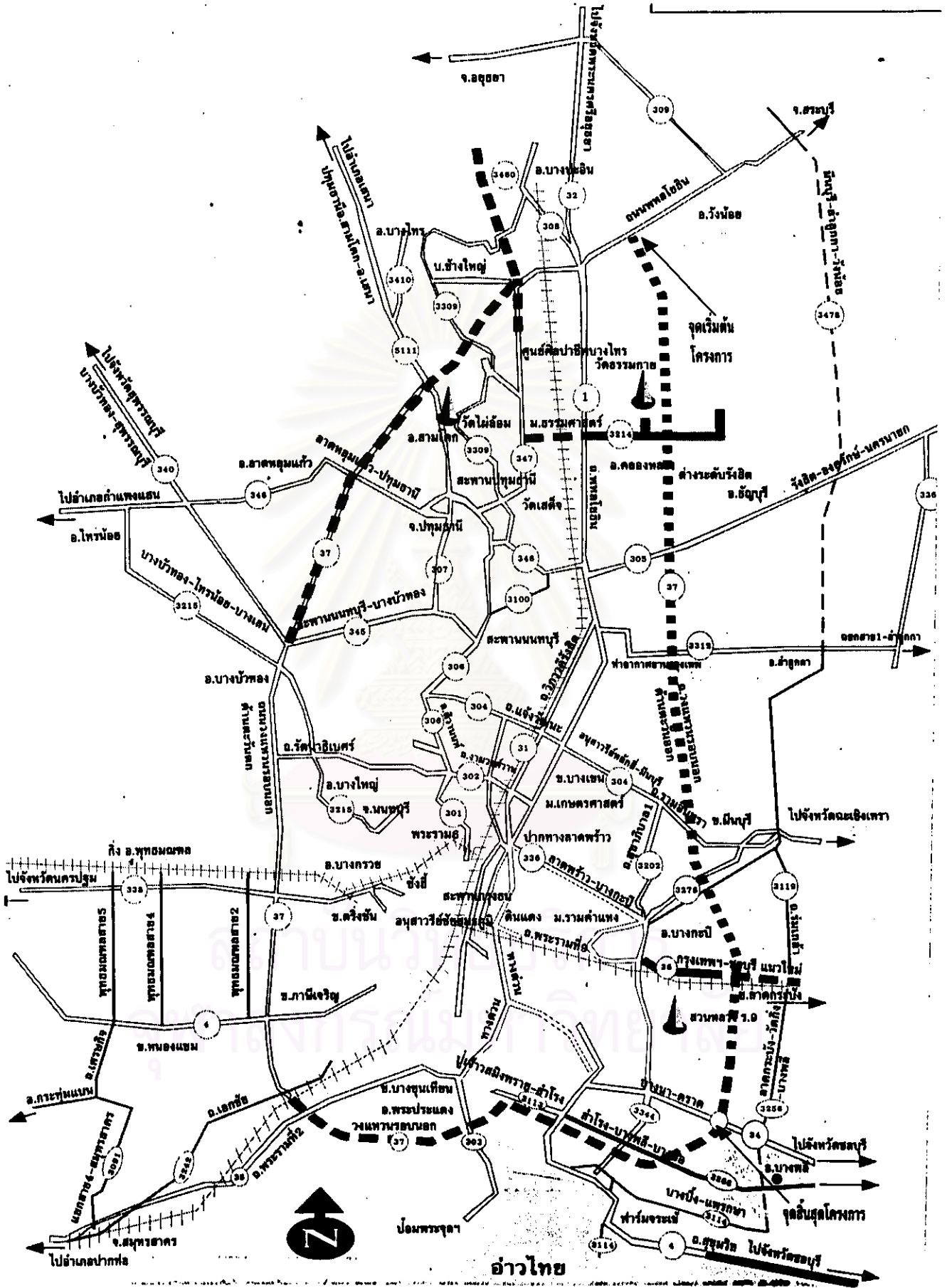
ที่มา : น.ส.พ. กรุงเทพมหานคร

รามอินทราภิไธยเมตรที่ 8 คอนเมือง บางกะปิ บางแคและบางขุนเทียน ซึ่งในผังเมืองรวมครั้งแรกนี้กำหนดให้มีลักษณะการกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจหลักของเมืองออกจากศูนย์กลางหลัก และยังมีได้มีโครงการคมนาคมเป็นพิเศษ เพื่อเชื่อมโยงศูนย์กลางต่าง ๆ เหล่านั้น ต่อมา Massachusetts Institute Of Technology (MIT) ซึ่งได้รับการว่าจ้างจากกรุงเทพมหานครเพื่อปรับปรุงผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่ 1) ได้เสนอแนวความคิดให้มีการจัดตั้งศูนย์ชุมชนเมือง จำนวน 11 แห่ง ตามแนวถนนวงแหวนรอบนอก โดยรอบมหานครที่ต่อเนื่องจากจังหวัดสมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี ศูนย์ชุมชนเมืองทั้ง 11 แห่ง ได้แก่ บางโพร บางปะอิน ัญบุรี ลำลูกกา มีนบุรี ลาดกระบัง บางพลี บางขุนเทียน คลังชัน บางบัวทอง และลาดหลุมแก้ว โดยศูนย์ชุมชนเมืองดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นการกำหนดให้สร้างเป็นศูนย์กลางใหม่ มีเพียง 3 แห่งที่เป็นการขยายศูนย์กลางเดิม ได้แก่ บางปะอิน มีนบุรี และบางพลี ทั้งนี้กรุงเทพมหานครจะได้เริ่มดำเนินการพัฒนาให้เป็นศูนย์ชุมชนแห่งใหม่ 5 แห่งแรกเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ลาดกระบัง คลังชัน บางขุนเทียน มีนบุรี และลำลูกกา สำหรับศูนย์ชุมชนเมืองอื่น ๆ ในเขตปริมณฑลเป็นส่วนที่หน่วยงานอื่น และจังหวัดต่าง ๆ จะเป็นผู้กำหนดนโยบายและรายละเอียดในการดำเนินงานต่อไป

ศูนย์ชุมชนเมือง (Sub Center) เป็นชุมชนศูนย์กลางที่เกิดขึ้นบริเวณชานเมืองมหานคร มีการวางแผนเพื่อรองรับการเติบโตของมหานคร โดยจะมีความสมบูรณ์ในตัวเอง แต่ยังคงความสัมพันธ์กับศูนย์กลางของมหานครอยู่ ศูนย์ชุมชนเมือง กำหนดให้เป็นแหล่งงานและที่อยู่อาศัยรองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร เพื่อให้เมืองขนาดใหญ่เติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจะเป็นเมืองหน้าด่านทางเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในทศวรรษหน้า โดยพัฒนาเมืองตามแนวถนนวงแหวนรอบนอกดังต่อไปนี้

พระอินทราธา	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ัญบุรี	จังหวัดปทุมธานี
ลำลูกกา	จังหวัดปทุมธานีต่อเนื่องกรุงเทพมหานคร
มีนบุรี	กรุงเทพมหานคร
ลาดกระบัง	กรุงเทพมหานคร
บางพลี	จังหวัดสมุทรปราการ
สมุทรสาคร	จังหวัดสมุทรสาคร
บางขุนเทียน	กรุงเทพมหานคร
คลังชัน	กรุงเทพมหานคร

แผนที่ 3.14 แสดงโครงข่ายถนนวงแหวนรอบนอก

โครงข่ายถนนวงแหวนรอบนอก

บางบัวทอง
ลาดหลุมแก้ว

จังหวัดนนทบุรี
จังหวัดปทุมธานี

ศูนย์กลางของเมือง หมายถึง บริเวณศูนย์กลางการบริการสำหรับเมือง เช่น การค้า ธุรกิจการบริการ ต่าง ๆ ซึ่งในเมืองหนึ่ง ๆ จะมีศูนย์กลางการบริการ ดังกล่าวนี้ อย่างน้อย 1 แห่ง เป็นศูนย์กลางหลักและสำหรับเมืองขนาดใหญ่ที่มีบริเวณต่อเนื่องกันเป็นบริเวณกว้างจะไม่สามารถรวมการบริการทุกประเภทไว้ในศูนย์กลางเดียว หรือประชาชนต้องเดินทางเป็นระยะทางไกล เพื่อเข้ามาใช้บริการเมืองเหล่านั้นจะมีศูนย์กลางที่มากกว่า 1 แห่ง ซึ่งประกอบด้วย ศูนย์กลางหลัก (Center) และศูนย์กลางรองหรือชุมชนชานเมือง (Subcenter) โดยที่ศูนย์ชุมชนชานเมืองจะทำหน้าที่กระจายการบริการและกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมออกไปจากศูนย์กลางหลัก เช่น ตลาดห้างสรรพสินค้า สำนักงาน ร้านค้า โรงเรียน โรงพยาบาล สวนสาธารณะ ฯลฯ ซึ่งจะทำให้ลดความแออัดคับคั่งในบริเวณใจกลางเมือง และเพิ่มความสะดวกสบายแก่ประชาชนที่อยู่ชานเมืองได้

ศูนย์ชุมชนชานเมืองบางบัวทอง เป็นการพัฒนาระบบชุมชนที่อยู่อาศัยที่เข้ามาใช้แหล่งงานในกรุงเทพมหานคร ให้มีแหล่งงานเพิ่มมากขึ้นในชุมชนของตนเอง เพื่อลดการจราจร เช่น สำนักงาน แห่งรวมสินค้าทางการเกษตรจากภาคตะวันตก พร้อมทั้งสร้างสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเพิ่มมากขึ้นให้เป็นเมืองที่สมบูรณ์

บทบาทหน้าที่ ศูนย์รวมสินค้าเกษตรกรรม ศูนย์กลางพาณิชยกรรม จุดเชื่อมโยงระหว่างมหานครด้านทิศตะวันตกกับเมืองบรีวารสุพรรณบุรี

ประชากร : 200,000 คน

พื้นที่ : ประมาณ 8,000 ไร่

ที่ตั้ง : บริเวณทางแยกถนนวงแหวนรอบนอก และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 340 (คดิ่งชัน - สุพรรณบุรี) ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

รูปแบบการพัฒนา : พัฒนาระบบที่ต่อเนื่องกับชุมชนเมืองบางบัวทอง และบางใหญ่เดิมโดยเพิ่มแหล่งงานทางด้านพาณิชยกรรม

ศักยภาพและเหตุผลในการเลือก : มีการพัฒนาทางด้านที่อยู่อาศัยอยู่แล้ว เป็นจำนวนมาก มีสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเดิมอยู่ มีเส้นทางคมนาคมหลัก (ถนนวงแหวนรอบนอก) มีศักยภาพที่จะขยายเส้นทางรถไฟขนส่งมวลชน

การพัฒนา ระบบคมนาคมขนส่ง การจัดตั้งศูนย์ชุมชนชานเมืองของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีเป้าหมายเพื่อรองรับประชากรประมาณ 2 ล้านคน (ศูนย์กลางละประมาณ 150,000-200,000 คน) จำนวนการเดินทางของประชากรในอนาคตจะมีปริมาณมาก ดังนั้น แนวความคิดในการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง จึงมีนโยบายที่จะส่งเสริมการเดินทางด้วยระบบรถไฟขนส่งมวลชนเป็นหลัก ขณะเดียวกันก็จำเป็นต้องพัฒนาเส้นทางถนนเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความสะดวกในการเดินทางและการขนส่งสินค้า ทั้งนี้ระบบคมนาคมขนส่งที่จะพัฒนาในอนาคตจะต้องครอบคลุมถึงโครงข่ายในเขตพื้นที่ศูนย์ชุมชนชานเมืองเอง และการเชื่อมโยงกับศูนย์กลางอื่น ๆ ด้วย โดยมีแผนงานโครงการและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับโครงการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งภายในเขตพื้นที่ศูนย์ชุมชนชานเมืองของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

พื้นที่ : บางบัวทอง

ถนนสายหลัก : ถนนวงแหวนรอบนอกด้านตะวันตก

หน่วยงานรับผิดชอบ : กรมทางหลวง

โครงการเสนอแนะ : - เพิ่มเส้นทางขนส่งมวลชนจากถนนวงแหวนรอบ

นอกไปตามถนนรัตนาธิเบศร์จนบรรจบกับเส้นทางขนส่งมวลชนสายสีม่วง

- วางผังโครงข่ายคมนาคมและระบบขนส่งมวลชนภายในศูนย์

ในศูนย์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย